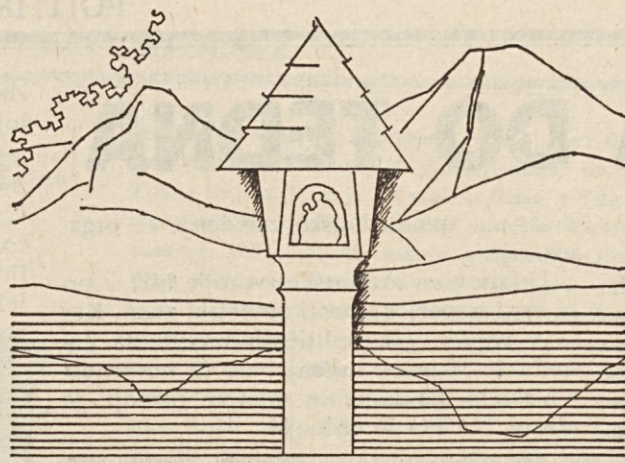

NAS TEDNIK

KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETO XXI / ŠTEVILKA 17

CELOVEC, DNE 24. APRILA 1969

CENA 2.50 ŠILINGA

Prijateljsko društvo Alpe-Adria

Pretekli petek je radio Celovec oddajal diskusijo o temi »Ali je društvo za pospeševanje dobrega sosedstva v območju Alpe — Adrija potrebno ali pa zadostujejo za dosego tega cilja obstoječa društva in publikacijska sredstva?« Pod Willnerjevim vodstvom so o tem vprašanju razpravljali C. F. Peturnig (radio Celovec), dr. Schmitz (Kleine Zeitung), glavni urednik Blatnik (Avstrijsko-jugoslovansko društvo), dr. Schatz (Dante-Alighieri - društvo) ter dr. Vospernik (Naš tednik).

Uvodoma je C. F. Peturnig pojasnil, da je pri svojem nedavnem obisku v sosednji Italiji deželni glavar Sima s pristojnimi oblastmi v pokrajini Furlanija - Julijska Benečija konkretno razpravljal o nekem vrhovnem društvu, ki naj bi zajelo vsa v treh sosednih deželah obstoječa prizadevanja za dobro prijateljstvo. Peturnig je nadalje dejal, da so predvsem Italijani tako misel navdušeno pozdravili, ker bi s tem končno vse vezi, ki jih imajo do Koroške in do Slovenije, bile tako rekoč legalizirane. Centralistični Rim namreč vso »zunanjjo politiko« Furlanije le trpi, je pa ne vidi posebno rad. Tudi v Sloveniji je ideja o takem društvu naletela na močan odmev.

Ena izmed prvih nalog tega društva, ki naj bi najkasneje do 1. septembra tega leta zaživelo, bi bila, da bi izdajalo projektirani trojezični časopis. Žurnalisti na Koroškem namreč ne bi bili zmožni izdati takega časopisa, ker so številčno prešibki in vrhu tega popolnoma brez vsakršne medsebojne povezanosti. V Sloveniji deluje okrog 400, v Furlaniji - Julijski Benečiji okoli 600, na Koroškem pa le kakih 30 žurnalistov. Iz tega vidika je tako društvo, ki naj bi izdalo prvo številko novega trojezičnega časopisa najkasneje 1. januarja 1970, nujno potrebno.

Važno je poleg vseh juridičnih in drugih priprav seveda vprašanje finansiranja take ustanove. Zato naj bi v javnem proračunu vseh treh dežel bila redno predvidena primerna sredstva, ki bi zagotovila obstoj društva. Predsedstvo v društvih naj bi prevzeli predsedniki regionalnih vlad, v ostalem pa naj bi ustanova delovala neodvisno. V njen delokrog bi spadalo predvsem koordiniranje že doslej izvršenih dejanj obstoječih društev, kot so Europa-Haus, Avstrijsko-jugoslovansko društvo, Evropsko federalistično gibanje in druga.

Dr. Vospernik je v debati poudaril, da je tako društvo predvsem v Sloveniji, kjer pravkar omenjena društva nimajo nobene partnerje, še bolj potrebno kot pri nas na Koroškem. Pri kontaktih s Slovenijo, ki naj nimajo oficialnega značaja, je težko najti pristojni forum, ki bi take vezi posredoval in podprl. V ostalem pa je bil zastopnik Našega tednika mnenja, da naj je delokrog tega društva čim širši in da naj zajame tudi področja, ki doslej še niso prišla do veljave. »Mislim,« je dejal, »da je za trajno in dobro prijateljstvo potrebno enotno gledišče v važnih zgodovinskih vprašanjih. To prav gotovo ni lahko doseči, vendar prav to prakticirata Francija in Nemčija že nekaj časa čisto konkretno. V ostalem pa bi želel poudariti, da je najboljši porok dobrega sosedstva osebno spoznavanje ljudi iz vseh treh dežel. Tako bomo deležni maksimalnega skupnega razvoja in skupnega hotenja.«

Seveda bo morala ta ustanova čimprej pod lastno streho. Tudi v tem oziru obstajajo že konkretni načrti, ki predvidevajo ali Kleinmayrjevo stavbo ali pa bivši italijanski generalni konzulat (eventualno tudi grad Annabichl, kjer je Evropska hi-

Armada ZDA pred Severno Korejo

Štiri letalonosilke, tri križarke in 16 rušilcev v Japonskem morju

Iz Washingtona poročajo, da bo odslej v vodah pred Severno Korejo čuvalo izvidniška letala 23 vojnih ladij. To je javilo v ponedeljek ameriško obrambno ministrstvo, hkrati pa je dalo na znanje število sledečih vojnih enot:

1. štiri letalonosilke na atomski pogon: Enterprise, Ticonderoga, Ranger in Hornet;

2. tri križarke: Chikago, Oklahoma City in St. Paul in

3. šestnajst rušilcev.

S tem je ameriško brodogojstvo pred obalo Severne Koreje, ki pomeni Nixonov odgovor na sestrelitev izvidniškega letala EC-121, zavzelo večji obseg, kot je bilo mišljeno prvotno. Samo na štirih letalonosilkah nastanjeni reaktivni lovci in bombniki številčno presegajo celotno severnokorejsko letalstvo.

Čeprav Američani o svoji strategiji za varstvo njihovih izvidniških letal niso dali nobenih izjav, so si vojaški opazovalci edini v tem, da reaktivni lovci kot stražarji počasneje letečih izvidniških letal ne pridejo v poštev. Bojna letala bodo nastanili verjetno na letalonosilkah ali pa v zraku, in sicer tako, da lahko v sili v par minutah priletijo na pomoč. Občutljive radar-

ske naprave na izvidniških letalih, v primeru približevanja sovražnikovih lovcev, jamčijo za pravočasno svarilo.

Po poročilih iz japonskih virov so poslale Združene države Amerike skozi morsk ožino Kamnon, med japonskima otokoma Hondo in Kyušu v Japonsko morje, dodatno k zgoraj opisanemu vojnemu brodogojstvu še podmornico Diodon. Letalonosilka Hornet s svojim varnostnim spremstvom je plula že v ponedeljek zjutraj skozi ožino Tsusima v smeri Japonskega morja.

Bojna ladja New Jersey, ki je dobila takoj po sestrelitvi izvidniškega letala nalog, naj pluje v smeri Severne Koreje, bo ponovno odpoklicana.

Ameriško vojno brodogojstvo pred obalo Vietnama zaradi odhoda »armade« v Korejske vode ne bo utrpelo škode. Obe letalonosilki Kitty Hawk in Bon Homme bosta v kratkem zavzeli bojni položaj pred vietnamsko obalo. (Glej še kratko poročilo s sliko o sestrelitvi letala.)

O oborožitvi na svetu

Inštitut za vojaška proučevanja v Londonu je objavil redno letno poročilo o odnosih vojaških sil na svetu.

Po tem poročilu, tako trdi ta londonski inštitut, razpolagajo sedaj Združene države Amerike s 1054 prekokelinskim izstrelki (raketami) vrste »Minuteman« in »Titan« ter 656 »Polaris«.

Nasproti temu ima Sovjetska zveza 520 prekokelinskih zemeljskih raket in 130 raket na ladjah. Sovjetska zveza je v zadnjem času svojo raketno oborožitev zvišala za petdeset odstotkov. Sovjetske rakete so še zmerom opremljene z občutno močnejšimi atomskimi bombami, kot so ameriške, ki pa so po mnenju inštituta — natančneje od sovjetskih.

Poročilo nadalje pravi, da je Sovjetska zveza naredila protiraketno obrambno za-

ščito okoli Moskve, podobno zaščito postavljajo na baltičski obali in okrog Leningrada.

Glede Kitajske se v poročilu trdi, da razpolaga s tridesetimi jedrskimi bombami in da se je usmerila v graditev prekokelinskih raket na osnovi zastarele rakete, ki so jo še pred sporom dobavili iz Sovjetske zveze in da bo njih prekokelinska raketa postala operativna v desetih letih. Kot trdi londonski inštitut za vojaška proučevanja, kulturna revolucija ni imela posledic za program atomske in raketne oborožitve, resno pa je poslabšala bojne sposobnosti konvencionalne (običajne) vojske.

Glede konvencionalnih sil trdi poročilo, da imajo Združene države Amerike sedaj pod orožjem tri milijone in štiristotisoč vojakov, Sovjetska zveza tri milijone 220 tisoč mož in rdeča Kitajska 2 milijona in 700 tisoč vojakov.

Kitajska ima novo vodstvo

Spremembe kitajskega vodstva naj bi tudi formalno potrdil 9. kongres partije. V poslopju pekinškega parlamenta so se pričela pripravljala dela za volitve novega centralnega komiteja. Somišljeniki Lin Šao Čija, ki so jih že med kulturno revolucijo odstranili iz partije, se ne udeležujejo kongresa in jih tudi ne bodo več volili. Po poročilih jugoslovanskih novinarjev v Pekingu bodo imenovali od 14 članov vodstva osem novih.

K najvplivnejšim osebam novega centralnega komiteja (ša); v tej hiši naj bi našle svoje prostore vse ustanove, katerih cilj je razumevanje, priščno prijateljstvo ter dobro sosedstvo v območju Alpe-Adrija.

Prepričani smo, da bo moglo to društvo za pospeševanje kontaktov zasnovati nove poti in kontaktne možnosti do sosed. Koroški Slovenci smo veseli tega koraka v medsebojnem zblizanju. Želimo načrtu čimprejšnjo realizacijo in mnogo uspeha; veselimo smo, da je Koroška bila pri tem načrtu iniciativna in da bo našla ustanova vsestransko podporo koroške deželne politike. dr. r. v.

nega komiteja bodo, poleg naslednika sedanjega predsednika Mao Ce Tunga obrambnega ministra Lin Piaoa, spadali še ženi Maoa in Lin Piaoa, ministrski predsednik Čen En Laj, voditelj kulturne revolucije Čen Po Ta in Kang Seng, katerega imajo Sovjeti za sovražnika Sovjetske zveze številka 1. Pričakujejo, da bodo v najvišje vodstvo sprejeli tudi ugledne vojaške generale.

Dve močni vojski si stojita nasproti

Na rusko-kitajski meji je položaj še vedno napet. Nasproti si stojita dve močni vojski, in to na velikanski dolžini nad 7000 kilometrov, po kateri poteka sovjetsko-kitajska meja. Največ čet je zbranih prav na odseku, kjer je prišlo do spopada za otok Damanski. Po ameriških informacijah šteje sovjetska vojska 400.000 mož, kitajska pa 550.000. Rusi so pripravili 185 letališč, medtem ko je menda prav blizu meje samo eno kitajsko. Rusi so prav v času, ko je Mao Ce Tung sklical svoje pristaše na kongres, ponudili pogajanja za ureditev mejnih vprašanj. Ni še znano, ali je Mao Ce Tung vobče kaj odgovoril.

IZ VSEBINE:

Nov veter	2
Pred 25 leti je izšel slovenski misal	3
Koncert Kernjakovih pesmi	4
Likovna umetnost: INTART III v Ljubljani	4
Zaključek šolskega leta na kmetijski šoli v Podravljah	4
Spomladanski graški velesojem	5
Šport doma in po svetu	6
Obletnica s klofuto	7
Radiotelevizijski spored	8

Sv. oče bo potoval v Švico

Papež Pavel VI. bo v prvi polovici junija odpotoval na proslavo 50. obletnice mednarodne organizacije dela, ki bo meseca junija v Ženevi. Ob tej priložnosti bo sv. oče obiskal tudi sedež Svetovnega sveta Cerkev, v katerem so organizirane vse Cerkev razen rimsko katoliške.

To vest je sporočil v Vatikanu papež osebno v sredo, 16. aprila.

Množični upori v italijanskih jetnišnicah

Z zahtevo po koreniti preosnovi kazenskega zakonika in pa jetniškega pravilnika so se tisoči jetnikov v številnih mestih Italije uprli, kar je privedlo do spopadov, med katerimi je bilo laže ali teže ranjenih na stotine tudi policistov, orožnikov in drugih pripadnikov javne varnosti. Najhuje je bilo v Milanu in Turinu, kjer so jetniki napravili ogromno škodo v notranjosti jetnišnic, tako da te niso več uporabne. Le malo bolje je bilo v Firencah, Bariju, Veroni, Bresci, kjer je bilo tudi mnogo škode.

Spričo materialne škode na jetniških napravah je bilo večji del upornih jetnikov premeščenih v jetnišnice južne Italije in Sardinije.

Krvava verska vojna v Severni Irski

Kar London in Belfast nista hotela, se je zgodilo: nastopiti je moralo vojaštvo, da bi očuvali javne zgradbe in ustanove. Vlado predstavnik v Londonu je izjavil, da vojske ne bodo uporabili proti demonstrantom.

Teh varnostnih ukrepov se je vlada poslužila zaradi tega, ker je prišlo v soboto, nedeljo in v ponedeljek do najhujših spopadov med nasprotujočimi se skupinami katoliških in protestantskih demonstrantov. Okrog 260 policajev in meščanov mesta Londonderryja je dobilo večje ali manjše poškodbe. Do neredov je prišlo zato, ker je notranji minister Robert Porter prepovedal pohod članov katoliškega združenja za državljanske pravice.

V zadnjem času je prišlo med katoličani in protestanti že večkrat do hudih spopadov.

● V vodah Severnega morja in v Sredozemlju so se začeli veliki pomorski manevri Atlantskega pakta. Sodelujejo vojne ladje in letala Združenih držav Amerike, Zvezne republike Nemčije, Danske, Norveške, Velike Britanije, Italije, Grčije in Turčije.

OD TEDNA DO TEDNA

JARRING PREKINIL MISIJO NA SREDNJEM VZHODU

Novica, katero so objavili v Združenih narodih, da bo Utantov predstavnik za Srednji vzhod Gunnar Jarring začasno prekinil svojo mirovno misijo, in se vrnil na svoje prejšnje mesto kot švedski veleposlanik v Moskvi, ni presenetila svetovne javnosti.

V arabskih krogih izjavljajo, da so sedaj pogovori štirih velikih v New Yorku prevzeli enopolletno Jarringovo mirovno misijo. Izraelci pa k temu dodajajo, da je Arabcem s pogajanjem štirih uspelo doseči svoj cilj, t. j. razbiti Jarringovo misijo.

20. OBLETNICA OBSTOJA NATO

Organizacija severnoatlantskega pakta (NATO) je te dni praznovala 20-letnico svojega obstoja. K tej zvezi spadajo: Združene države Amerike, Kanada, Belgija, Danska, Francija, Italija, Islandija, Luksemburg, Norveška, Nizozemska, Portugalska, Velika Britanija, Zvezna republika Nemčija, Grčija in Turčija. 20. obletnico so slovesno praznovali 10. aprila v Washingtonu, ko so se sešli zunanji ministri omenjenih

držav na spomladansko zasedanje te organizacije.

Ustanovitev Atlantske zveze je bila v prvi vrsti naperjena proti Sovjetski zvezi. Ker so v vojaških in političnih krogih na Zahodu še zmerom mnenja, da ta nevarnost z Vzhoda dandanes še zmerom obstoji, je obstoj NATO še trdnější.

Kot protiutež so se evropske komunistične države organizirale v Varšavski zvezi: Sovjetska zveza, Poljska, Češkoslovaška, Vzhodna Nemčija, Madžarska in Romunija (zadnja se že nekaj časa izmika). Do lanske zasedbe Češkoslovaške po silah Varšavskega pakta, je bila včlanjena tudi Albanija.

V taboru Atlantskega pakta pa ne sodeluje več Francija popolnoma, ni pa verjetno, da bi povsem izstopila iz te organizacije. Tudi Kanada se v zadnjem času nekakj kuja.

V JUGOSLAVIJI VOLITVE Z NOVOSTMI

V nedeljo, 14. aprila, so bile v Jugoslaviji občinske in republiške volitve, volili pa so tudi kandidate za družbenopolitični

zbor zvezne skupščine, medtem ko še ni bil izvoljen zbor narodov.

V smislu zadnje preosnove ustave je ta zbor prišel do odločilne veljave v jugoslovanskem parlamentarizmu. Zbor bodo šele volili. Uradni izid volitev še ni bil objavljen, pač pa so znani podatki o volilni udeležbi. Glasovalo je nad 11 milijonov 148.150 volivcev od skupnega števila vpisanih 12 milijonov 824.129, to je 86,96 odstotka.

Po republikah je znašal odstotek volivcev: v Bosni in Hercegovini 84, v Sloveniji 90, v Črni gori 78, na Hrvaškem 88, v Makedoniji 85, v Srbiji 87, na Kosovu 89 odstotkov.

Novost teh volitev je bila, da volivci niso izbirali med kandidati po njihovi ideološki usmeritvi, temveč so tu precejšnjo vlogo igrali tudi osebni odnosi. Opazovalci menijo, da je Tito pametno ravnal, ko se je ločil od nekaterih svojih starih sodelavcev, ki niso razumeli novega položaja.

SOVJETSKI MARŠAL JAKUBOVSKI O MOČI VARŠAVSKEGA PAKTA

Vrhovni poveljnik oboroženih sil Varšavskega pakta sovjetski maršal Jakubovski je v moskovskem časopisu »Agitator« izjavil, da sile vzhodnega bloka v vseh osnovnih vidikih prekašajo vojske NATO.

Ko je maršal Jakubovski govoril o sovjetskih oboroženih silah, je dejal, da so zmogljive ne samo obrambe temveč lahko zadajo tudi trenutni uničujoči udarec, da popolnoma porazijo kateregakoli napadalca, ki bi skušal začeti vojno proti Sovjetski zvezi in drugim komunističnim državam, članicam Varšavskega pakta.

Dalje piše maršal v svojem članku imenovanega lista, da se vodilni krogi na Zahodu, zlasti pa v Združenih državah Amerike in v Zahodni Nemčiji niso odpovedali načrtom za napad na Sovjetsko zvezo in druge komunistične dežele. Jakubovski sodi, da bi bila v takšnem napadu uporabljena vsa sodobna sredstva za uničevanje, torej tudi jedrsko orožje.

»IZVESTJA« O NAŠI NEVTRALNOSTI

»V Zahodni Nemčiji so še zmerom ljudje, ki jim je avstrijska nevtralnost trn v peti,« je pisal pred kratkim v moskovskem listu »Izvestja« Nikolaj Novikov, ki se je

pravkar vrnil s turneje po Avstriji. Avtor pravi, da je Avstrija danes važen dejavnik krepitve miru in varnosti v Evropi in hkrati opozoril na to, da v Zvezni republiki Nemčiji nekateri še zmerom sanjajo o »razbojniški politični priključitvi«, da bi tako ponovno dobili v roke nacionalne zaklade avstrijskega ljudstva, deželo pa spremenili v oporišče bonnskega militarizma v srednji Evropi. Temu cilju služi ofenziva zahodnonemškega kapitala proti avstrijskemu gospodarstvu.

Trajna nevtralnost, ki si jo je avstrijsko ljudstvo svobodno izbralo, ne ustreza željam gotovih skupin, ne samo zunaj republike, temveč tudi v Avstriji sami. Pod vplivom od zunaj jo poskušajo spraviti od svobodno izbrane poti, pa čeprav ni v skladu z mirovnimi interesi dežele.

JEDRSKA KONFERENCA NA DUNAJU

Minuli teden je bila na Dunaju konferenca zastopnikov Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze o uporabi atomske energije v miroljubne namene. Na čelu ameriške delegacije je bil Gerald F. Tape, sovjetsko delegacijo pa je vodil profesor Jevgenij Fedorov.

Pogovori, ki so bili čisto tehničnega značaja, so trajali tri dni. K posvetovanju na konferenco niso povabili nobenega zastopnika na Dunaju nahajajoče se mednarodne organizacije za atomsko energijo.

Na tej prvi neposredni konferenci o izmenjavi informacij so se razgovarjali o uporabi atomske razstrelilne moči pri odkrivanju novih naftnih in plinskih polj in pri odstranjevanju ogromnih zemeljskih plasti za gradnjo pristanišč in prekopov.

TIROLSKO SINDIKALNO ZASTOPSTVO V SLOVENIJI

Od 8. do 10. aprila se je mudilo v Sloveniji sindikalno zastopstvo deželne eksekutive avstrijskih sindikatov Tirolske pod vodstvom Josefa Kunsta, tajnika deželnega vodstva, in državni poslanec.

Tirolsko zastopstvo je povabila Zveza sindikatov Slovenije. Pogovarjali so se o organizaciji in delovanju obeh sindikalnih vodstev in o problemih okrog šest tisoč jugoslovanskih delavcev, kolikor jih je zaposlenih na Tirolskem.

Vojna mornarica Združenih držav Amerike v vzhodni Aziji je v popolni bojni pripravljenosti. Severni Korejci so sestrelili pretekli teden daleč izven severnokorejskega zračnega prostora v Japonskem morju ameriško letalo. Štirimotorno izvidniško letalo je bilo opremljeno z najsodobnejšimi elektronskimi napravami. V letalu je bilo 31 mož posadke. Ameriška vlada je zaprosila Sovjetsko zvezo naj sodeluje pri iskanju sestreljenega izvidniškega letala. Na sliki vidimo oba sovjetska rušilca; rušilec obdan z dimom je našel dele tega letala.

TEDENSKO OGLEDALO - KOMENTAR - REPORTAŽA - TEDENSKO OGLEDALO - KOMENTAR - REPORTAŽA - KOMENTAR - TEDENSKO OGLEDALO

NOV VETER

Prejšnji četrtek je strmoglavila češkoslovaška KP Aleksandra Dubčeka; sledil mu je Gustav Husak, od lanskega avgusta naprej predsednik slovaške KP. Svoje mesto v CK je izgubil tudi Josef Smrkovsky, eden izmed junakov reforme v češkoslovaški politiki. Vprašanje je, ali je ta prekuc popoln ali le delen uspeh sovjetskega pritiska, obiskov obrambnega ministra Grečka in namestnika zunanjega ministra Semjonova. Kot se čuje, je baje zahteval Grečko, naj izvolijo za novega vodjo KPČS Vasila Bilaka, enega tistih politikov, ki so krepko oskrnili svojo sliko zaradi skrajne pripravljenosti za najtesnejše sodelovanje z okupatorjem in za hlapčevsko poslušnost ruskemu ukazu. Vprašanje je tudi, kako bo ljudstvo sprejelo za prihodnost novega predsednika KP in kaka bo njegova pot, da bi normaliziral položaj na Češkoslovaškem, ki ga je spravil iz normalnega stanja vdor dne 21. avgusta lani.

Prazne besede

Kremeljski mogotci so obljubili v pogodbi, ki so jo morali podpisati predsednik Ludvík Svoboda, Aleksander Dubček, Oldřich Černík in Josef Smrkovsky lani avgusta v Moskvi, da se ne bodo vmešavali v notranje zadeve češkoslovaške. To pogodbo pa je že pretrgala tako imenovana Brežnjeva doktrina o omejeni suverenosti socialističnih držav. Suverenost je potemtakem to, kakor to pojmuje sovjetsko vodstvo. V Moskvi se odloča, kateri komunizem je pravilni, kako je treba razumeti Marksove in Leninove nauke, kaj je revolucija in kaj kontrarevolucija, kaj svoboda in kaj suženjstvo. Stašin je končno le vstal od mrtvih. Najbrž bo v začetku julija v Moskvi svetovna konferenca komunistič-

nih strank, in do tedaj bo treba pokazati celemu svetu, predvsem pa komunističnim strankam iz zahodne Evrope in od drugod, da je vse v zlatem redu, da so edine pravi preroki v Moskvi, da veliki brat v Kremlju misli pravilno in nezmotljivo za vse druge, da je komunistično gibanje enotno kot še nikoli poprej, predvsem pa, da vsi komunisti iz celega sveta gledajo z zaupanjem in rajskim pričakovanjem v Moskvo. In Kitajska? Pokazati bo treba, da so zopet zavladale povsod zdrave sile, da se je treba zoperstaviti z vsemi močmi imperializmu in kolonializmu. In sovjetski imperializem? Besede so prazne, pogodbe ne veljajo nič, če se jih močnejši ne drži. Hitler, ki bi bil obhajal dne 20. aprila svoj 80. rojstni dan, je sklepal sporazume, da ne bo napadel raznih držav. Pa jih je vendar. Sovjetski maršali hočejo pomiriti zahodno fronto, ker gori vzhodna. Kjer ne zaleže ukaz, pa učinkuje bajonet. Kdor ne razume besede, spozna prav dobro rožljanje verig na oklopnikih in pok pušk. Kdor hoče kljub temu še govoriti, pa ga je treba prisiliti k molku. Pač stara resnica, kdor noče čuti, naj le čuti.

Slovaški patriot

Gustav Husak, pravnik iz Bratislave, pozna dobro stalinistično dobo. Po letu 1950 so ga izključili iz KP, ker je bil baje titoistični krivoverec. Nekaj let je preživel v zaporu. Doživel je razna ponižanja. On spada med duhovne očete češkoslovaške reforme. Ali naj jo zdaj pokoplje po moskovskem ukazu? Ali naj požene deželo nazaj v tisto mračno obdobje, v katerem je sam precej pretnel? Husak je bil med tistimi, ki so se vztrajno trudili za federalno ureditev države v češko in slovaško republiko.

Ali naj on kot človek, ki se je boril dolga leta za pravice slovaškega ljudstva, ki je bil med organizatorji slovaške upora proti nacizmu prav tako kot njegov predhodnik Aleksander Dubček, potlači ter umori pravice in svobodo prebivalcev cele Češkoslovaške.

V svojem nastopnem govoru je izjavil, da se zaveda vseh težav, ki ga čakajo, da pa je prepričan o zmagi nove linije. Husakov položaj je zaradi tega ne bo lahek, ker ga imajo nekateri za kolaboranta sovjetskega okupatorja. Dubček je moral zadnje čase stalno krajšati reforme in pravice, ki so vzklikale lansko pomlad. Uvedli so cenzuro, odpustili so vse polno politikov in funkcionarjev, ki so zapadli krivi veri v večjo svobodo posameznika. Pred dokončnim političnim samomorom pa so Dubčeka odstavili. Husak je tudi izjavil, da bo nastopil najostreje proti kontrarevolucionarnim in protisocialističnim silam, pa naj ga imenujejo drugi zaradi tega stalinista in morilca svobode. Kontrarevolucija? Ona je bila vendar zadnji povod za vdor in pomoč petih združenih bratov. Smrkovsky je skušal ohraniti svoje mesto s tem, da je objavil samokritičen članek; motil se je, je izjavil, ko je mislil, da preti nevarnost KP in državi samo od stalinističnega knila.

Preplah in potrto

Dvakrat zaporedoma so premagali Čehi in Slovaki Ruse na športnem polju. Hokejski zmagi sta vlili znova duška ponižanemu narodu. Stedile so mogočne demonstracije v Pragi, Bratislavi in drugod. Ljudje so tavalili v veselju in navdušenju. Sledil je udarec za udarcem. Pojavil se je maršal Grečko, pojavil se je Semjonov, in ta dva sta začela diktirati. Vlada ČSSR je izjavila, da so povzročili demonstracije in izgrede stalinistični hujskači, ki so hoteli s tem priključiti sovjetske vojake, ker da Čehi in

Slovaki sami ne znajo skrbeti za mir in red. Treba da je zatreti kontrarevolucijo.

General Ludvík Svoboda, »junak Sovjetske zveze«, ki se je bojeval dvakrat na ruski strani za svobodo svoje domovine, je skušal z vsem svojim ugledom rešiti, kar bi se rešiti dalo. Ni pa mogel rešiti Dubčeka, ne Smrkovskega. Prišel je Husak. Partijske organizacije so ga odobrile takoj. Dubčeku so začeli očitati, da je on kriv tega poraznega razvoja, gospodarskega zastaja, ne moskovski preroki fašističnega kova, ki se bojijo vsake klice svobode. Kljub vsemu pa je vendar treba razumeti nekako to moskovsko bojazn. Češkoslovaška je važno strateško področje, dežela ima veliko industrije. Z Ukrajinci ima Moskva stalne težave. Boji se podobnega razvoja v drugih satelitih. V koliko bo gospodarjem v Kremlju zares uspelo zatreti svobodo, bo pokazala prihodnost.

Amerikancem ni za nadaljnje spore z Rusi. Obe sili imata dovolj lastnih skrbi. Važno je tu tudi nemško vprašanje; dve svetovni vojni povesta zadosti. Vrhu tega pa še vse polno drugih tehtnih problemov, kot Kitajska, Bližnji vzhod, južno-vzhodna Azija, skratka ves tretji svet. Tu se zares ne spleča, da bi si pobili glave zaradi majhne države in osrčju Evrope. Ravno ta zapuščenost in osamljenost pa morita ljudi v ČSSR. Izročeni so na milost in nemilost muham in volji velikega brata, ki se je ponudil sam, da pomaga iz skrbi in uredi bilanco.

Naloga novega vodstva bo, da si pridobi in utrdi zaupanje med prebivalstvom. Predvsem pa bo treba pregnati ali vsaj ublažiti preplah in potrto. Na dolgo pač ni mogoče krotiti ljudstva samo s policijo in nasiljem; to se je izkazalo v zgodovini že prepogosto. Ali pa morda hočejo Rusi s trdimi koraki v ČSSR tudi preplašiti upornike in neposlušneže pod lastno streho, v lastni dači?

Pred 25 leti je izšel slovenski misal

Razgovor z glavnim prevajavcem in prirediteljem

Pred 25 leti je izšel v Ljubljani celoten prevod mašne knjige (Rimskega misala) v slovenščini. S tem je bilo ustrezno dolgoletni želji slovenskih katoličanov v domovini in v zamejstvu in Slovenci so se s to prevažno, najstarejšo bogoslužno knjigo (s prevodom v domači jezik) uvrstili med velike katoliške narode, ki so si prevod Rimskega misala že bili oskrbeli, kot Nemci, Francozi, Angleži, Poljaki in celo Čehi. Ker je ta pomembna knjiga sv. katoliške Cerkve doživela pri Slovencih že tretjo izdajo in je pri vseh treh sodeloval med nami živeči prof. dr. Metod Turnšek, rebrški komendator, smo se obrnili nanj s prošnjo, da bi nam povedal, kako je prišlo do izdaje te važne knjige. Njegove izjave so za slovensko kulturno zgodovino izredno dragocene.

Uredništvo

»Kaj je pripomoglo, da se je vendarle izpolnila dolgoletna želja po celotnem misalu v slovenščini? Do izdaje je prišlo celo v najhujšem času, ko je slovenski narod bil najbolj potepan in ponižan, kako ste to zmogli?«

»Takna obsežna in tako klasična knjiga, kot je Rimski misal, ne doživi prevoda pri nobenem narodu kar kmalu. Prevodu se pripravlja pot leta in leta. Bilo je potrebno posebno 'liturgično gibanje' (težnja po sodelovanju pri bogoslužju sv. Cerkve), ki se je že pred sto leti začelo v Franciji in je od tam prešlo k drugim evropskim krščanskim narodom, n. pr. k Nemcem v Rajhu, v Avstriji in Švici. Glavni poborniki v tem gibanju so bili benediktinci, pa tudi drugi redovi, kot n. pr. redovniki v Klosterneuburgu pri Dunaju, kjer je bil posebno agilen p. Pius Parsch, ki je znal navdušiti tudi mladino...»

»Ali je val 'liturgičnega gibanja', liturgične navdušenosti, kmalu zajel tudi Slovence?«

»Da, pri Slovencih se je po prvi svetovni vojni med akademsko mladino pojavilo tako imenovano 'križarstvo' (krščansko prenovitveno gibanje), ki si je utrla pot med akademiki, laike in bogoslovce ljubljanske univerze in k mladim duhovnikom na deželi. Ti 'križarji' so bili najbolj vneti za 'liturgično gibanje', vendar ne samo oni, tudi drugi slovenski duhovniki in izobraženci so sprevidevali, kolike važnosti je sodelovanje vernikov pri bogoslužju sv. Cerkve. V tem gibanju so prednjačili slovenski duhovniki in bogoslovci prav na Koroškem, kjer je pokojni prelat dr. Blüml bil največji ideolog. Razveseljivo je bilo, da so koroški duhovniki leta 1937 priredili v Tinjah celo prvi slovenski liturgični kongres. Tega kongresa sem se kot urednik liturgične revije 'Božjih vrelcev' tudi sam udeležil in imel na njem referat, čeprav je ta liturgični kongres bil le pokrajinski, koroški.»

»Omenili ste liturgično revijo 'Božje vrelce'. Kdaj je nastala ta revija in kdo jo je vodil?«

»Slovenci so o liturgiji (z znanstvenega področja) in o liturgičnem gibanju odnosno za liturgično gibanje pisali v Bogoslovnem vestniku in po vseh verskih listih, na Koroškem največ v Nedelji. Vendar je pisanja bilo vse premalo in ne sistematično. Tako je tudi unionistična revija 'Kraljestvo božje', glasilo 'Apostolstva sv. Cirila in Metoda', priobčevala liturgične članke. Ko so v jeseni leta 1935 uredništvo 'Kraljestva božjega' poverili meni, je moje prvo dejanje bilo, da sem snov v listu razporedil v dva dela, v unionistični in liturgični del. Ustanovil sem listu tako liturgično prilogo, docela samostojne 'Božje vrelce', ki so 3 leta bili pod skupno streho 'Kraljestva božjega', potem so se pa osamosvojili in kot docela lastna liturgična revija, prva in edina pri Slovencih, živeli do vojne.»

»Ali je ta liturgična revija 'Božjih vrelcev' dajala kakšne pobude tudi za izdajo slovenskega misala?«

»Smem reči, da celo odločilno. Eden ciljev te revije je bil: pospešiti izdajo celotnega misala v slovenščini. Na uredništvo so pogosto prihajala vprašanja, kdaj izide slovenski misal. In tako sem se po uredniški dolžnosti začel zanimati, kdo pri-

pravlja misal in kako daleč je že z delom. Obredel sem vse gospode, o katerih se je govorilo, da se pečajo s to zadevo, toda na žalost sem ugotovil, da je pri vseh več želje in dobre volje kot stvarnega dela. Poleg dr. Petčaka, ki je priredil več izdaj 'Večnega življenja', so misalu pot pripravljali drugi molitveniki, kot dr. Vrečarjev 'Kristus kralju!', dr. Pogačnikov 'Veliki teden', Voduškeve 'Nedeljske maše'. Vendar je vse to bilo le delček velike mašne knjige z nad 3000 prošnjami in mnogimi svetopisemskimi besedili. Največ upanja sem stavil na podjetnega Vitala Voduška, ki pa se je odselil v Ameriko. Če bi ostal v domovini, bi morda on misal 'spravil pod streho', kakršen koli bi že bil. Ko pa iz Amerike kljub obljubi ni ničesar poslal, so mi na škofiji v Ljubljani rekli, naj se izdaje misala lotim kar sam odtod, saj s sodelavci, saj itak vodim liturgično revijo. To je bilo že po liturgičnem kongresu v Tinjah, kjer je želja po celotnem misalu bila posebno glasna in so se vsi gospodje obrnili name, naj čimprej to dosežem. V samostanu v št. Rupertu pri Velikovcu pa so č. sestre začele celo z molitveno akcijo, da bi Bog Slovence naklonil misal. Zato sem prav s Koroškega vzpodbujen le sprejel nalog ljubljanske škofijske ordinariata kot resno zadevo, ki jo moram čimprej izvršiti. Tudi liturgična revija 'Božjih vrelcev' bo posledaj mogla razviti bolj uspešen apostolat...»

»Ali ste misal prevajali sami ali pa k prevajanju še druge pritegnili?«

»Latinski misal je klasična knjiga kot jezikovna in bogoslovna zgradba, prava elitna knjiga. Prevod v domači jezik je zelo zahteven, ker mora biti umljiv in jezikovno gladek. Mora pa točno podajati tudi bogoslovno in nabožno vsebino in duha molitve rimske Cerkve. En sam prevajavec delu skoraj ni kos, čeprav oba jezika, latinskega in slovenskega, dobro obvlada. Potrebno je posvetovanje in preudarjanje, da se zadene bistvo in sodobni izraz. Krepke latinske prošnje je treba često na-

Podelili so filmske nagrade „Oskar 1968“

Prvič v zgodovini so podelili nagrado Oskar za najboljšo žensko vlogo v filmu hkrati dvema igralkama, in sicer Katherini Hepburn za vlogo v filmu »Lev na mrazu« in Barbari Streisand za vlogo v filmu »Funny Girl«. Za Hepburnovo je bil to tretji Oskar v njenem življenju. Prvič ga je osvojila leta 1933, lani pa je tudi pripadla ta nagrada njej za vlogo v filmu »Ugani, kdo pride k večerji«, kjer sta nastopala tudi Sidney Poitier in sedaj že pokojni Spencer Tracy.

Razsodišče je sklenilo, da podeli 2 igralkama Oskarja, saj je bilo že v prejšnjih dneh jasno, da sta Hepburnova in Streisandova največji favoritini za to dragoceno umetniško nagrado. Barbara Streisand, ki je bolj znana kot pevka, je dobila nagrado za vlogo v musiclu, kjer v moški vlogi nastopa Omar Sharif. Poročali smo že v številki 13, da je ta umetnica prejela zlato globus za vlogo v filmu »Smešno deklo«, ki jo podeljuje Združenje tujih novinar-

ravnost 'zdrobiti' in iz 'drobtin' zgnesti spet nov, domač kruh. Tako mi je zlasti pomagal dr. P. Tomaž Kurent, ki se je bil vrnil iz Rima, z Vzhodnega zavoda, kjer je bil celo profesor staroslovensčine. Poleg staroslovenskega (glagolskega) Rimskega misala sva imela na mizi razgrnjene vrsto tujih prevodov: francoskega, angleškega, nemškega, poljskega, češkega, hrvatskega in še razne komentarje. Nekatero mašne prošnje, kot n. pr. blagoslov neveste pri poročni maši, so bile dokaj trd oreh. Kadar nas je bilo zbranih več, smo vse prošnje tudi na glas brali in preskušali, ali besedilo zveni domače, ali je umljivo, itd.»

»Kdaj ste dovršili prevod? Kako je potekalo vaše delo?«

»Na nesrečo smo se s prevajanjem zakasnilo odtodno prepozno dobili nalog za prevajanje. Ko se je razvedelo, da v Stični pripravljamo prevod, se je minister dr. Korošec sam ponudil, da bo on gmotno podprl izdajo misala s pravim, izrednim meceskim darom. Ravnatelj Misijonske tiskarne Alojzij Trontelj pa je ves navdušen za izdajo misala že hotel naročiti biblijski papir in usnje za vezavo, najmanj za naklado 15.000 izvodov. Toda delo prevajanja je zahtevalo svoj čas, svojo tehtnost. Tudi so prevod dobili v pregled razni bogoslovni in jezikovni večtaki, n. pr. dr. Anton Breznik, dr. Ivan Grafenauer, dr. Aleš in dr. Franc Ušeničnik. Medtem pa je minister dr. Korošec umrl, Misijonsko tiskarno so zasedli nacisti in tako so vse nade po elegantni izdaji splavale po vodi. Predlagali so mi, naj v vojnem času, ko ni izgledov za izdajo, rokopis kam skrijem, kam zakopljem, šele po vojni spet naj mislimo na obnovo 'Božjih vrelcev' in na nadaljevanje liturgične knjižnice 'Živimo s Cerkvijo', ki sem jo bil ustanovil leta 1938, in sevne na izdajo misala. Jaz sem pa vedel, da z izdajo misala ne smemo odlašati, tudi če bo izdaja še tako skromna po številu in po opremitvi, ker se ne ve, kdaj bo konec vojne in kakšen bo. Še tik pred kapitulacijo Italije (1943) sem z Dolenjskega odšel v Ljubljano z dovršenimi rokopisi. Tu sem našel mecenca (dobrotnika) za izdajo misala v Verovškovi gospe mami in njenih starejših sinovih (Jožetu in Zoržu) ter hčerki Anici, ki so skupaj vodili njih trgovino. V katoliški tiskarni pa mi je šel na roko ravnatelj Jože Kramarič in tako so že v septembru 1943, v času največje negotovosti, začeli staviti slovenski Rimski misal...»

»To se pravi, v privatni, zasebni založbi, ali ne?«

»Ne v docela zasebni. Čeprav od 'stiške opatije nisem mogel pričakovati nobene gmotne pomoči, sem vendar kot založnico navedel stiško opatijo. Kot prevajalca in prireditelja pa poleg sebe še dr. Tomaža Kurenta, saj so biblični spevi njegova priredba.»

»Kako ste pa misal opremili? Kdo je kaj sodeloval?«

»Za opremo misala sem se najprej obrnil na arhitekta prof. Jožeta Plečnika. Ta se je zelo razveselil, da bo vendar že izšel slovenski misal. Toda glede opreme misala v celoti je bil zaskrbljen. »Ne, ne morem prevzeti. Takšna knjiga bi za opremo zahtevala 10 let. Ne, ne morem. To bi bila moja smrt!« je zaključil. »Toda, ali smemo k vam prihajati vsaj po nasvete, g. profesor?« sem nekaj želel doseči. »O, to pa že, to pa že!« je ugledni mojster bil voljan. Že ob prvem sestanku je nasvetoval format...»

»Kaj pa slikovna, slikovna plat misala?«

»To je pa z veliko skrbnostjo in ljubeznijo oskrbel akademski slikar Slavko Pengov. Nekako v zahvalo, ker je pred več leti v Stični slikal za Ameriko izredno velike cerkvene podobe. Za misal je napravil lepa zaglavila, lepe vinjete, za katere sem mu idejo moral dati seve sam. Enako za barvno naslovno sliko (Titelbild) v notranjosti.»

(Nadaljevanje na 5. strani)

SLOVENC

doma in po svetu

Diplome na pedagoški akademiji

Skupaj s predstojniki oddelkov je pred kratkim dekan mariborske pedagoške akademije prof. Ivan Burger podelil diplome 77 diplomiranim strokovnim učiteljem te šole. Diplome na tej šoli podeljujejo že šesto leto v osemletnem delu. Skupno pa so jih doslej podelili 560.

Vesti iz Kanade

V marcu se je mudil v Torontu (Kanada) predstojnik slovenskih lazaristov v Argentini Ladislav Lenček C.M. G. Lenček je znan širši slovenski javnosti po svoji misijonski dejavnosti v zaledju. Misijonska revija 'Katoliški misijoni' so v veliki meri njegovo delo. Pot ga je peljala tudi po Evropi, kjer je v Nemčiji obiskal svojega brata, prof. dr. Ignaca Lenčka. V Kanadi je najprej obiskal slovensko župnijo v Montrealu in obe v torontski metropoli. Od tu se je podal v Cleveland, Ohio, New York in nato v Buenos Aires v Argentini.

Slovensko gledališče v Torontu je marca uprizorilo na odru cerkvene dvorane Marije Pomagaj komedijo v dveh dejanjih 'Varh', delo angleškega pisatelja Davida Garricka. V slovenščino jo je prevedel Prešernov prijatelj Andrej Smole.

Prav tako v marcu so mladi glasbeniki nudili poslušalcem v cerkveni dvorani v Novem Torontu zanimiv kulturni večer. V dvehurnem programu je nastopal koncertni orkester Slovenske glasbene šole, ki jo vodi Matija Lebar, solisti bratje Lebar, Bob Ferdinand, sestre Babičeve in Ovcjakove, kvartet 'Sava' in orkester 'Veseli vandrovički'. Občinstvo je imelo priliko poslušati 21 harmonik, pet kitar, dve skupini bobnov, trobento, klarinet in čelo.

Novice iz Združenih držav Amerike

V Clevelandu je 30. marca priredil pevski zbor Jadran koncert. Nastopil je mešani, ženski in moški zbor, nadarjena Betty Resnik je nastopila kot solistka. Zbore je vodil pevovodja Reginald Resnik. Koncert je odlično uspel.

Ilirija je podjeten pevski zbor v Clevelandu. Pevcev ni veliko, vsega okrog 18, so pa vsi dobri. Za božič se je zbor predstavil s Tomčevim oratorijem 'Božič', komaj tri mesece kasneje so izvajali veliko postno-velikonočno kantato 'Zmaga Križa', ki jo je zložil James A. Dasher za soli in mešani zbor s spremljavo orgel. To je velika storitev tega malega zbora.

Letos 4. avgusta bo pater dr. Jože Gole iz Clevelanda vodil skupino potnikov in romarjev v Sveto deželo. Predno pa bo prišel tja, se bo ustavil s svojo skupino v najlepših mestih južne Evrope in Srednjega vzhoda.

Dne 22. marca je v Clevelandu priredila Slovenska telovadna zveza akademijo pod skrbnim vodstvom staroste STZ Janeza Varška. Na spored so bile nove simbolične vaje naraščaja, rajanje mladenk, gimnastične vaje mladcev ter vaje na drogu, bradlji in gredi.

Vesti iz Avstralije

Slovenska cerkev v Melbournu, posvečena sv. Cirilu in Metodu, je iz Slovenije dobila že tri zvonove. Največji tehta 69 kilogramov ter nosi napis 'Sveta brata Ciril in Metod — varujta naš izseljenski rod 1963'. Srednji zvon je težak 55 kilogramov in je v spomin slovenskim rojakom, ki so umrli v Avstraliji. Ima pomemben napis 'Mrtvim v spomin — živim v opomin'. Najmanjši zvon je pa 44 kilogramov težak ter je posvečen Mariji Pomagaj. Ima napis 'Mariji Pomočnici — izseljencev Kraljici'.

Po štirih letih zbiranja prispevkov za postavitev slovenskega doma v Sydneju je odbor zbral toliko sredstev, da je mogel kupiti zemljišče. Ni še v celoti plačano. Hišo na zemljišču so prevzeli pred dvema mesecema. Na novem slovenskem zemljišču, kjer bo nekoč stal slovenski dom, je bila 30. marca največja prireditel Prešernov tabor v spomin 120. obletnice pesnikove smrti.

Društvo Slovencev na Nizozemskem

Društva slovenskih naseljencev po raznih mestih so uvedla družinske večere, ki so se zelo obnesli. Rojaki se jih radi udeležujejo, ker združujejo pevsko in gledališke nastope s prijetno družabnostjo. Taka družinska večera sta bila zlasti dobro obiskana v zadnjem času v Lindenheuvelu in v Hoen-sbroe.

Smrt br. Rajmunda Šegule

V Rimu je nedavno umrl znani frančiškanski brat Rajmund Šegula. Šel je v generalno kurijo. Ko se je vračal s tramvajem v frančiškanski samostan pri sv. Antonu, je tam za zmerom zaspal. Rajni je bil doma iz Homca pri Kamniku.

O B J A V A

SPREJEMNI IZPITI na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 5. julija 1969, s pričetkom ob 8. uri. Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo. Izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti tele dokumente:

1. rojstni list
2. dokaz avstrijskega državljanstva
3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.

Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

Zaključek šolskega leta na kmetijski šoli v Podravljah

Pred veliko nočjo se je za bodoče gospodarje, ki so se vpisali v slovensko kmetijsko šolo v Podravljah, končalo šolsko leto 1968-69. Kakor je poudaril ravnatelj šole inž. Franci Einspieler na zaključni konferenci, je bilo šolsko leto v vsakem oziru zelo uspešno. Že število učencev je bilo po izkušnjah zadnjih let proti pričakovanju razveseljivo in vsi učitelji so izrazili svoje zadovoljstvo nad disciplino, zanimanjem in tudi uspehi letošnjega prvega letnika.

Kakor vsa področja modernega življenja se tudi kmetovanje v zadnjih desetletjih z neverjetno hitrostjo preoblikuje in kmet, ki moče zaostati za razvojem, mora biti podkovan na številnih področjih. Tej zahtevi tudi odgovarja učni načrt podravelske šole, ki v bistvu odgovarja predpisom za kmetijske strokovne šole, katere je izdelalo zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, seveda pa je snov prirojena razmeram in strukturi naših kmetij.

Še bolj kakor v prejšnjih letih so se strokovni učitelji trudili podati učencem snov na tak način, da pouk rodi čim več sadov. Iz tega razloga so se posluževali vseh modernih metod posredovanja snovi in tu igra važno vlogo slika v katerikoli obliki. V tem šolskem letu so učenci videli 60 strokovnih filmov in celo vrsto diapozitivnih serij. Pa tudi tri napredne kmetije so si mogli ogledati, kar jim je omogočilo primerjati teorijo s prakso. Za vse moderne kmetije je značilno, da je specializacija zajela tudi že to področje; deviza danes ni več, od vsakega malo, ampak omejitve in koncentracija na enolično proizvodnjo. Kmetija se pa danes da povezati tudi z drugimi vejami gospodarstva, če to prilike pripuščajo, posebno vključitev v tujski promet mnogo obeta.

Lahko ugotovimo, da se je ravnateljstvo uspešno potrudilo pripraviti fante za poznejši poklic. In to ne samo z izpolnitvijo učnega načrta, kjer je bila kaka možnost, je poskrbelo za dodatno izobrazbo in šolanje učencev. Naj omenimo samo razna predavanja, ki so seznanila učence z aktualnimi vprašanji kmetijske prakse. Poleg tega je šola fantom posredovala tečaj za avtoogeno in električno varjenje in jim omogočila, da so med šolskim letom in pod ugodnimi pogoji delali šoferski izpit.

Zadnje šolsko leto je brez dvoma bilo izredno uspešno, a gotovo bi bili uspehi še mnogo lepši, če bi se končno dalo doseči, kar nam je že zagotovila državna pogodba, česar pa do danes niso bile pripravljene izpolniti pristojne oblasti: da bi država ustanovila javno slovensko kmetijsko šolo oziroma da bi podravelska šola dobila pravico javnosti.

Koncert Kernjakovih pesmi

Svečana proslava ob 70. obletnici koroškega skladatelja

V počastitev koroškega, slovenskega skladatelja in harmonizatorja Pavla Kernjaka je v nedeljo, 20. aprila, priredila Slovenska prosvetna zveza v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu uspel koncert njegovih pesmi.

Pavle Kernjak, ki je letos 9. februarja obhajal sedemdesetletnico življenja, hkrati pa praznoval letos tudi petdeseto obletnico skladateljske ustvarjalnosti, je znani glasbeni ustvarjalec številnih slovenskih skladb in harmonizacij, s katerimi je zaslovela slovenska zborovska pesem ne le po Koroškem in Slovenskem, ampak tudi po vsem svetu (veliko po zaslugi Slovenskega okteta).

Šentiljska župnija more biti ponosna na svojega velikega narodnega glasbenega mojstra, ki je ostal zvest domači zemlji in iz nje in iz njenega naroda črpal glasbene navdihe in tako do srca segajoče viže.

Ko mu je bilo 12 let, ga je vzel k sebi v glasbeno šolo šentiljski župnik. Že tedaj je bil izbran za bodočega organista in v cerkveništvu za naslednika svojemu očetu.

Danes je Pavle Kernjak ugledni pevovalja in skladatelj, tudi ljudski pesnik, ki svojim stihom zna najti tudi svoje viže in napeve.

V veliki dvorani Doma glasbe se je zbrala v nedeljo množica Slovencev iz raznih krajev Podjune, Roža in Zilje. Poleg tega pa še številni predstavniki slovenskih koroških in tržaških kulturnih društev in ustanov.

Sodelovalo je nad 200 pevcev in pevk. Nastopili so: moški zbor SPD »Kočna« iz

Sveč, ki je zastopal Krščansko kulturno zvezo; mešani zbor »Gure«; mešani zbor »Podjuna«; moški zbor »Gure«; moški zbor »Podjuna«; Združeni moški zbori SPZ in Združeni mešani zbori SPZ.

Pred začetkom koncerta je predsednik Slovenske prosvetne zveze Hanzi Weiss poleg jubilaranta Pavla Kernjaka pozdravil številne častne goste, med njimi jugoslovanskega konzula Željka Jegliča, kakor tudi druge odlične zastopnike različnih organizacij, društev in ustanov.

O delu skladatelja Pavla Kernjaka je pred zadnjo pesmijo govoril dr. Franci Zwitter. Nato je zastopnik kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije dirigent prof. Radovan Gobec predal slavljenču Gallusovo plaketo kot najvišje odlikovanje, ki ga lahko dobi amater.

Sledile so čestitke predsednika KKZ dr. Erika Prunča, ostalih gostov ter zborovodij SPZ.

Zaključni del sporeda je vodil sam jubilarant. Vidno ganjen je vodil združeni mešani zbor SPZ, ki je zapel veličastno pesem Rož, Podjuna, Zila.

Celotna prireditev je izredno lepo potekala, za kar gre vse priznanje organizatorjem. Milozveneče koroške pesmi, ki jih je uglasbil in harmoniziral Pavle Kernjak, so mnoge poslušalce do solz ganile.

LIKOVNA UMETNOST:

INTART III v Ljubljani

Poročali smo že, da so v soboto, 19. aprila, v Ljubljani odprli likovno razstavo INTART III, katere se udeležujejo Koroška, Furlanija in Slovenija. S tem je bil prvič sklenjen krog likovnih razstav, imenovanih INTART, se pravi po prvi razstavi, ki je bila v Celovcu predlanskim, in drugi v Vidmu lani, so se likovni umetniki treh dežel predstavili v najmočnejšem umetniškem središču v Ljubljani.

Od Korošcev so se udeležili otvoritve mestna svetnika Vallon in Dermuth, deželni kulturni referent dr. Polley, predsednik Društva umetnikov dr. Hans Wiesner s številnimi umetniki; navzoč je bil tudi avstrijski generalni konzul dr. Riesenfeld. Slovenijo so zastopali minister Bojan Lubelj, državni tajnik za kulturo in prosveto Tomo Martelanc, dalje člani Akademije znanosti in umetnosti Gojmir Kos in univ. prof. v pokoju dr. Franc Stele, poleg njih

Za Italijane je povzel besedo župan mesta Vidma, profesor Cadetto, ki je poudaril prijateljska stremjenja teh umetniških razstav med Slovenijo, Koroško in Furlanijo. V nadaljevanju svojega govora je orisal kulturni, gospodarski in človečanski pomen takih prireditev, ki naj konec koncev služijo miroljubnemu sožitju treh ljudstev.

Predsednik Društva umetnikov Koroške dr. Wisner je dejal, da se vprav na podlagi

Državni tajnik za kulturo in prosveto Tomo Martelanc pri svojem otvoritvenem nagovoru.

pa še vrsta italijanskih in slovenskih umetnikov.

Otvoritveni govor je imel tajnik za kulturo in prosveto Slovenije Tomo Martelanc, ki je med drugim dejal, da likovne razstave INTART ne služijo samo ožjim stikom umetnikov treh pokrajin Koroške, Furlanije in Slovenije, temveč naj bi poglabljale prijateljsstvo med ljudstvi le-teh.

Kulturni referent koroške deželne vlade, dvorni svetnik dr. Polley je izročil zdrave deželne glavarja ter opozoril na to, da je bila pred tremi leti, to je leta 1967, prva likovna razstava INTART v Celovcu. Ideja pa, da bi živčnim likovnim umetnikom treh pokrajin ustvarili umetniški forum, je uspela.

kulturnih odnosov krepijo tudi prijateljske vezi med ljudstvi imenovanih dežel.

Zirija, ki so jo sestavljali Marcello Mascherini in Lojze Spacal iz Italije, dr. Richard Milesi iz Celovca in Slavi Soucek iz Salzburga, ter univ. prof. dr. France Stele in Miha Maleš iz Slovenije je podelila naslednje nagrade: Prvo, 10.000 novih dinarjev, (ki jo daje Slovenija) je dobil italijanski kipar Luciano Ceschia, drugo 380.000 italijanskih lir (nagrada Furlanije - Julijske krajine) je dobil slovenski slikar Andrej Jemec in tretjo 12.000 šilingov (nagrada Koroške) je prejel slikar Adolf Holzer, živec v Stockholmu.

Želja, da bi se likovni umetniki treh sosednjih pokrajin vsako leto srečavali v enem izmed treh središč teh pokrajin, torej prihodnje leto v Celovcu, in pokazali svojemu krogu, zlasti pa tudi širši kulturni javnosti najnovejše težnje likovnega ustvarjanja, se je letos še razširila. Kot vse kaže, se bo že letos septembra uresničila zamisel videmskih prirediteljev, ki želijo prikazati na posebni razstavi v Milanu dosežke dosedanjih treh INTART razstav.

V štirih dvoranah Moderne galerije v

Naše prireditve

CELOVEC

Slovenska mladina vlijudno vabi na razstavo slik, ki bo v Dijaškem domu, Tarviser Straže 16, v Celovcu, od 26. aprila do vključno 4. maja 1969.

O d b o r

ŠMIHEL

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu vabi vse prijatelje dramske umetnosti na komedijo v treh dejanjih

POKOJNIK

Komedijo je napisal srbski dramatik Branislav Nušić, prevedel pa jo je v slovenščino Ciril Debevec.

Igro »Pokojniki« bodo izredno aktivni šmihelčani uprizorili v nedeljo, dne 27. aprila 1969, in sicer ob osmih zvečer (20. uri) v dvorani pri Šercerju v Šmihelu pri Pliberku.

Pridni šmihelski igralci zagotavljajo, da se bo občinstvo ob tej komediji odlično zabavalo.

Iskreno vabijo igralci!

Ljubljani, ki je gotovo izmed vseh treh razstavnih prostorov najprimernejši in tudi največji, so dela razstavljena tako, da so v osrednji dvorani na ogled dela avtorjev, ki so bila nagrajena na dosedanjih dveh razstavah v Celovcu in Vidmu (Udine), v preostalih dveh dvoranah pa dela 14 umetnikov iz Slovenije, 12 iz Furlanije - Julijske krajine in 15 iz Koroške (Slikarji: Kraus, Hokej, Marija Lassnig, Trost, Mahringer, Holzer, Lössl, Grabner, Krawagna, Wulz, Gabler, Schuschnig; kiparji: Jajndl, Glawischnig in Unterweger).

Če sedaj še na kratko ocenimo umetniške dosežke vseh treh likovnih zastopstev, bi rekli sledeče: Koroški umetniki so ostali na starih položajih in niso prispevali bistveno novih ali prečiščenih teženj, pa tudi Italijani razen konstruktivizma niso prispevali kaj posebno novega, medtem ko je delež likovnih umetnikov - Slovencev najbolj svež in priča največji napredek. Aleksander Basin, ki je izbral slovensko zastopstvo na razstavi, pa je zaznamoval tri umetniške smeri, ki so očitne za dela iz Slovenije, to so ekspresionizem v novih oblikah, nova figuralka in najmlajša skupina, ki jo tvorijo neokonstruktivisti.

KONCERT MLADINE

(Mednarodno glasbeno srečanje mladine Koroške in Slovenije)

Mladi solisti in veliki orkester Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje v Ljubljani bodo koncertirali jutri, v petek, 25. aprila, ob 20. uri v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Na sporedu bodo dela avstrijskih in slovanskih mojstrov.

Ker je koroška deželna vlada ta koncert podprla z denarjem, je mogoče dobiti vstopnice brezplačno v sekretariatu Deželnega konservatorija v Domu glasbe, 1. nadstropje. Zaradi tega pohitite in si preskrbite vstopnice že prej.

ŠT. PRIMOŽ

V nedeljo, dne 20. aprila, je gostovalo SPD »Zarja« iz Železne Kaple v Št. Primožu z igro Vlada Pipana »Dekle s Trente«. Igra obravnava v šestih slikah življenje Trentarjev. Minila je vojna vihra, ljudje se vračajo na svoje domove. Nekatere so dogodki zadnjih let strli telesno in duševno, druge pa je svoboda priključila nazaj v čisti gorski zrak med gore, ponosne spomenike.

Matej je popolnoma zapadel pijači in kvarnemu vplivu Dreje, ki kupčuje protizakonito z lesom in ogljem, medtem ko je Matejeva žena vsa obupana, ker v hiši ni nobenega reda in miru, ker jo Matej pretepa, vrhu tega pa sili za njo tudi še stric; njega skrbi domačija in on tudi vidi, kako dom zaradi Matejevega pijančevanja in njegove poslušnosti Dreji vse bolj propada. Dreja skuša kupiti tudi mladega Tonča, ki pa se mu končno le zoperstavi. Tonč spozna Cveto, Matejevo sestro, ki se je vr- (Nadaljevanje na naslednji strani)

Podjanski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.

MEŠALNIKE za beton - komplet
vključno elektromotor in dve
s a m o k o l n i c i

za neto ceno S 2995.-

pri RUTARJU Dobrla ves

Telefon 04236-281

OD 26. APRILA DO 4. MAJA:

Spomladanski graški velesejem

V navzočnosti avstrijskega finančnega ministra prof. dr. Stephana Korena bodo pojutrišnjem, v soboto, 26. aprila, odprli letošnji spomladanski velesejem, ki bo trajal devet dni, to je do nedelje, dne 4. maja.

Na tiskovni konferenci, ki jo je v četrtek, dne 17. aprila, sklicalo vodstvo graškega sejma za koroški tisk v Celovcu, je njegov zastopnik dr. Franz Kager podal zanimiv in zgoščen pregled o letošnjem sejmu. Vodstvo tega sejma, kot je dejal dr. Kager, je že prej priredilo številne konference v drugih evropskih državah, začeni v Zürichu (Švici), nato v Vidmu (Italija), nakar so bile važne konference v Jugoslaviji: Hrvaški (v Zagrebu) in Sloveniji (Mariboru in v Ljubljani), potem so šli v München, od tu v Linz, Salzburg, Celovec, v petek, 18. aprila, so bili v Gradcu in nazadnje, to je v ponedeljek, 21. aprila je bila zadnja konferenca pred otvoritvijo na Dunaju.

Sejemski razstavniki zajema 142 tisoč kvadratnih metrov, od tega odpade na razstavne hale in paviljone 40 tisoč kvadratnih metrov; ta prostor šteje 20 hal in 17 paviljonov.

Na sejmu bo sodelovalo 1812 razstavljalcev iz 27 evropskih in čezmorskih dežel. Samo iz Avstrije bo razstavljalo 1073 tvečrk, iz Koroške jih bo 30. Od razstavljalcev iz tujine jih je 51 odstotkov iz držav EGS (Evropska gospodarska skupnost), iz dežel EFTA 8 odstotkov, iz Jugoslavije 12 odst., 0,2 odstotka iz držav vzhodnega bloka in 9 odstotkov iz čezmorskih dežel.

Z dobro reklamo raste pomen graškega sejma

Dr. Kager je v nadaljevanju svojega poročila povedal, da se na primer Švica močno zanima za graški sejem prav zaradi tega, ker ima ta država izredno močne gospodarske stike z Jugoslavijo (Slovenija in Hrvaška). Reklamo za graški spomladanski sejem so delali nepretrgoma tri tedne in sicer od Ljubljane pa do madžarske meje v vseh večjih in manjših mestih. Za to so porabili sto tisočev prospektov v slovenščini in hrvaščini, od teh jih je bilo več v slovenščini, kajti največji gospodarski stiki so pač s Slovenijo. Od tam pride tudi največ obiskovalcev. Računajo, da bo sejem obiskalo nad 100.000 Slovencev, medtem ko jih je bilo še leta 1966 samo 35.000. Če pomislimo, da je lansko jesen videlo velesejem vsega skupaj 400.000 ljudi, potem si lahko predstavljamo, da število 100.000 Slovencev le nekaj pomeni.

Iz Slovenije in Hrvaške se bo udeležilo

sejma 85 razstavljalcev: 76 jih bo skupaj v jugoslovanskem paviljonu, 9 tvečrk pa bo razstavljalo izven tega, torej čisto samostojno.

Novost sejma: »Izgradnja Štajerske«

Novost letošnjega spomladanskega sejma bo prvi dograjeni del nove velikanske hale, katere površina bo zavzemala okoli tisoč kvadratnih metrov. To celotno halo namepravajo zgraditi do leta 1972. V dograjenem delu bo letos v priložju posebna razstava »Izgradnja Štajerske«. V prvem nadstropju pa bo razstava, namenjena zlasti turizmu, ki bo obsegala steklo, porcelan, keramiko, jedilni pribor in namizje (pogrinjke).

Avstrijski železarski in gradbeni sejem

Graški velesejem je v Avstriji edino gospodarsko razstavišče, na katerem je zastopana železarska industrija v popolnem obsegu. Na njej bo tudi letos moč videti bogat prerez avstrijske železarske industrije z njenimi po vsem svetu znanimi specialnimi izdelki. Pred štirimi leti je dobilo na tem sejmu tudi gradbeništvo svoje mesto in opravičuje s tem naziv »avstrijski železarski in gradbeni sejem«, prav zaradi glavnega poudarka na železu. Ti železarski proizvodi bodo razstavljeni v okviru posebne razstave težke in predelovalne industrije. Med najpomembnejšimi podjetji, ki bodo sodelovala na tej razstavi, naj omenimo VÖEST (Avstrijske jeklarne v Linzu), Österreichische Alpine-Montangesellschaft, Vogel & Nott, Schöller-Beckmann, Andritz in Siemens Graz Pauker.

Kot omenjamo zgoraj, je težišče graškega sejma na železarski industriji, poleg te pa še na gradbeništvu, kjer bodo razstavljeni gradbeni stroji, orodje, surovine in izdelki za stavbno obrt.

Precejšen uspeh si obetajo tudi od poljedelske in pa govedorejske razstave. Slednja bo pod imenom »razstava rjavega plemenskega goveda«, ki bo letos slavila 65-letnico svojega obstoja. Zlasti si obetajo velik obisk te razstave iz Slovenije, saj gre razstavljena živina največ v to sosednjo deželo.

Ponudbe za tujski promet

Turistični promet je v zadnjih letih močno napredoval, pri čemer se je prerinila zvezna dežela Štajerska precej v ospredje. Povpraševanje tujih turistov za to deželo je veliko, saj je znana zaradi zmernih cen.

Kot običajno vsako leto bo imel tudi letos graški spomladanski sejem posebno otroško razstavo v hali za »otroka«. Tokrat bo v glavnem namenjena prikazovanju otroških vozičkov.

Med posebnimi razstavami je treba omeniti še razstavo »Kemija je vsakomur potrebna«, ki jo prireja največje industrijsko podjetje za proizvodnjo umetnih gnijil in kemikalij.

Za čas velesejma pa je vodstvo predvidelo tudi gostovanje svetovno znane Dunajske drsalne revije s produkcijo »Epizode«, katero smo videli lani tudi pri nas.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Četrtek, 24. aprila, ob 19.30: *Geschichten aus dem Wienerwald* (Zgodbe iz Dunajskega gozda), ljudska igra Odöna von Horvatha (premiera). — Petek, 25. aprila, ob 19.30: *Gasparone*, opereta v treh dejanjih Carla Millöckerja. — Sobota, 26. aprila, ob 19.30: *Zgodbe iz Dunajskega gozda*. — Nedelja, 27. aprila, ob 15. uri: *Gasparone* in ob 19.30: *Bitterer Honig* (Grenak med), drama Shelaga Delaneyja; enkratno gostovanje. Sodelujejo: Medy Rahl, Wega Jahnke, Helmut Fömbacher, Wolfram Weniger, Derval de Faria. — Torek, 29. aprila, ob 19.30: *Tango*, drama Slavomira Mrožeka, delo uprizarja celovski »mali oder«; enotne cene 25.— šilingov. — Sreda, 30. aprila, ob 19.30: *Zgodbe iz Dunajskega gozda*. — Četrtek, 1. maja ni nobene predstave. — Petek, 2. maja, ob 19.30: *Gasparone* (zadnjikrat).

v Celovcu. In tako je res nova Mohorjeva tiskarna najprej natisnila Mali misal (1952), čez nekaj let (1960) pa celotni Rimski misal. Sodim, da je bilo to pravilno, za Mohorjevo družbo pa častno. Tudi je Mohorjeva s tem izvršila del svojega poslanstva, ki ga je prejela od škofa Slomška, da izdaja namreč tudi molitvenike. Sevé sem v drugo izdajo v Celovcu in v tretjo v Ljubljani (1965) vnesel vse liturgične spremembe in novosti, le korektur tokrat nisem opravljal sam. Ljubljanski izdaji sem za uvod dodal samostojno dogmatično razpravo o daritvi sv. maše, besedo na pot pa je tej izdaji napisal sedanji ljubljanski nadškof in metropolit dr. Jože Pogačnik.

»Kako je bil sprejet slovenski misal pri slovenskih vernikih, tako pri izobražencih kot pri preprostem ljudstvu?«

»Vprašate me preveč. Nobeno človeško delo ni popolno, tudi slovenski Rimski misal ne. Bilo pa je od vsega začetka navodilo, od škofa dr. Rožmana, naj bomo »progresivni«, naj pri izdaji misala naredimo »rajši dva koraka kot enega«. Tudi je škof dr. Rožman hotel, da prevajamo točno, ne glede na ustaljene oblike. Tako je on posebej poudaril, naj se v mašnem kanonu za »mea culpa« prevede »po svoji krivdi«. V poznejših izdajah je prišlo namreč do sprememb, ker se je vtaknil nekdo v Rimu in ker so zaradi »ljube enotnosti« ukrenili v Ljubljani drugače. Sicer pa je misal kot tak še vedno slovenska temeljna bogoslužna knjiga, ki vsem dobro mislečim prinaša duhovno korist. Dne 3. maja 1963 mi je že pokojni prošt Benetek poslal pismo, v katerem pravi: »Kadar vzamem v roke Rimski misal, se vam v duhu zahvalim za to vaše dragoceno delo. Bog bodi obilen plačnik!« — Podobno misel mi je pred tremi leti sporočil prevzvišeni škof koprski dr. Janez Jenko. Pred dobrim mesecem me je neki primorski duhovnik vprašal, kakšen bo novi slovenski misal. Dejal sem mu, da ne vem, ker nimam več besede. Začudil se je. »Pa vendar bi bili presneto na suhem, ako bi ne imeli vašega misala.« Odrnil sem mu: »Žrtvoval sem se in storil sem po svojih najboljših močeh. Želim, da bi novi misal bil prvovrsten.«

Naj bo v bodoče že kakor koli, nihče ne bo mogel preko treh izdaj vašega slovenskega Rimskega misala, ki je vsekakor reprezentančna bogoslužna knjiga slovenskega naroda.

B. L.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

nila po dolgih letih iz Egipta, kjer je služila tujim ljudem, med domače gore. V svet je šla tudi zaradi tega, ker jo je Dreja razočaral, ker ji ni dal tega, kar ji je tako sladko obljubljal; in ko ga zdaj sreča, se ji on najprej zagnusi, toda s svojimi lepimi besedami o krasnem življenju v Gorici in Trstu, o velikem svetu, ki je vendar mnogo bolj zabaven kot pa trentarska revščina, jo skoraj odtuji spet domači grudi. Ko Cveta pove Toncu vso svojo preteklost, doživlja z Drejo in drugimi možkimi, ga to zaboli, da se v svoji potrtosti poda v skalovje. Matej končno sklene, da bo zapustil dom, in se poda v Gorico. Ko hoče Dreja vzeti Cveto s seboj, ga policija zapre zaradi prepovedanega prekupčevanja. Matej se ubije med pečinami, ko beži pred policijo. Matejevo ženo to močno zaboli, po drugi strani pa ji je zdaj odprta pot k staremu Skutniku, Matejevemu stricu. Tonč se sicer v skalah pobije, a se le še vrne k Cveti.

Dvorana je bila polna, ljudje pa so sledili z zanimanjem dogodkom na odru.

ST. LIPŠ PRI ZENEKU

(Poroke)

Na pustni torek smo gledali v farni dvorani veselo in smeha polno igro: »Ubogi samci«. Ker pa je bil že zadnji dan pred pepelnico, zaročencem ni preostalo drugega, kot voljno pretrpeti štiridesetdnevni post. Ko smo v farni cerkvi na veliko noč zapeli alelujo, so tudi samci zleteli s prižnice, kar dva na enkrat.

Foltej Miklav iz Lepene pri Železni Kapli, je našel svojo življenjsko družico Ano Reinwald, po domačem Martinevo iz Banje vesi, in jo peljal v svojo lepo kajžico. Ker je bil Foltej res ubogi samec, bo zdaj srečen in vesel, ko bo tako pridno in pošteno ženko imel. Zdaj mu ne bo več dolg čas, ker mu Namej dela kratek čas.

Drugi je Jozej Karicelj, po domačem Karicelnov na Poleni, je šel po svojo izvoljenko Micko Volbank, po domače Kovačevo, tudi v Banji vesi in jo peljal na svoj dom. Ljudski pregovor pravi: »Ljubezen se gore prestavlja«. Tako se je zgodilo Kovačevi Micki, ki je zapustila lep očetov dom in je šla na dom svojega izvoljenca. Na belo nedeljo popoldne je bila poroka v farni cerkvi. Poročne obrede je opravil ženinov stric, g. Karicelj, župnik v St. Jakobu v Rožu, ki jima je v svoji spretni besedi podal najlepše nauke. Ojset je bila v moderni gostilni pri Škofu. Tudi radovednežev ni manjkalo, ker si je marsikdo želel videti ta mladi in lepi par. Jozej in Micka sta bila dolgoletna cerkvena pevca in vneti igralca na odru, ki sta nam nudila dostikrat veliko smeha v svojih šalivih prizorih. Zato se jima prav iz srca zahvaljuje farna družina in želi, da bi še vnaprej bila taka, da bi ju ne ovrhal zakonski jarem. Želimo jima veliko sreče in blagoslova na Kariceljevem domu, saj je ta dom že od nekdaj zaveden, veren in pošten in bi bilo najlepše, da ga tudi takega ohranita.

Bog vaju živi na mnoga leta!

Kakor rožica na vrtu mladi človek razcveti, ko pa čas tak hitro mine, 'kmal' ta cvet se obleti.

Zdaj pa v vajinih je srcih roža lepa razcvetela, roža zakonske ljubezni, ki ne bo nikdar zvenela.

Četudi pridejo skušnjave, tu na zemlji še težave, a ljubezni roža draga, tudi lahko vse premaga.

Čuvajta to rožo zlato, da ne pade vama v blato, da bo lepa kot sedaj, vodila vaju v božji raj.

CELOVEC

(Slovenska planinska koča)

Slovensko planinsko društvo Celovec je zgradilo lastno planinsko kočo, in sicer na planini Blešči pod Komnico. Kočo so slovenski koroški planinci zgradili že lani, vendar jo zaradi slabega vremena tedaj niso mogli slovesneje predati njenemu namenu. To bodo sedaj storili z manjšo slovesnostjo 18. maja. Dne 8. junija pa bo glavna otvoritvena svečanost, katere se bodo udeležili tudi številni planinci iz Slovenije, in sicer iz Mežice, Celja, Maribora, Kranja, Ljubljane in drugod.

Pred 25 leti izšel slovenski misal

(Nadaljevanje s 3. strani)

»In kaj je upodobil na naslovni sliki vaš ilustrator?«

»Liturgično idejo, da je sv. maša daritev Kristu-ova in sv. Cerkev, vernikov. Problem je bil le v tem, ali naj bodo verniki upodobljeni kot rimski kristjani, ker je misal bogoslužna knjiga rimske Cerkev, ali kot slovenski verniki, ker je s prevodom knjiga namenjena slovenskim vernikom.«

»In kako ste ta problem rešili?«

»Mnenja so bila deljena. Prof. Plečnik je bil za rimske vernike, prof. dr. Lukman pa je pri-tegnil meni, naj bodo verniki slovenski, v slovenskih obrazih in nošah. S prof. dr. Lukmanom sva bila namreč čisto skupaj, saj sva na rokopisu opravila zadnjo »pilo«, ko sva skoz 4 tedne vsak dan po nekaj ur skupaj presedela ob misalu in vsa besedila dokončno preudarila. Ker je prof. dr. Lukman bil izborni teolog, in je tudi v prevajanju cerkvenih očetov imel veliko skušenj, je njegov svet bil dragocen in za misal pridobitev.«

»Kdaj je bil dotiskan slovenski misal?«

»V marcu 1944 je bil dotiskan, vezava je pa tudi hitro napredovala, saj naklada ni bila velika, le 4000 izvodov. Od teh jih je 2000 bilo na belem papirju, 2000 pa na rjavem. O kakšnem biblijskem papirju ni bilo govora. Dne 29. aprila 1944 smo v Slomškovem zavodu, kjer sem bil zadnji vodja tega stiškega dijaškega doma, imeli slovesno zahvalno mašo. Misal, ta temeljni kamen za duhovno in bogoslužno življenje slehernemu narodu, je bil izdan v prav lični opremi, le debel je bil. Vendar to ni motilo. Po njem so segali tako naglo, da so ga knjigovozu tako rekoč izpod rok jemali. Sevé ga je bila deležna le Ljubljana in nekoliko podeželja v bivši »Ljubljanski provinci«. Za škofo (slovenske in one, ki so vladali Slovincem) smo napravili vezavo z zlato obrezo v rdečem usnju. Prejel ga je tudi koroški škof dr. Andrej Rohrer, ki ga še sedaj ima pri sebi v Salzburgu.«

»Ali ste misal poklonili tudi papežu v Rimu?«

»Da, tudi za sv. očeta Pija XII. je arhitekt Vlado Gajšek priredil posebno opremo na belem pergamentu, ki je služil za ovoj in naslikal nanj krasen

slovenski narodni ornament v živih barvah! Ta izvod sem dne 25. maja 1944 ponesel v stolnico na oltar Brezjanske Marije, ki je bila begunka v Ljubljani. Potem sem šel z njim k škofu dr. Rožmanu. Takoj je napisal spremno pismo, ki ga je hkrati z darilom (misalom) ponesel v Rim dr. Tomaž Kurent. Srečno je prispel z njim v Rim in ga izročil v Vatikanu. Sv. oče Pij XII. se je zavzel, da je v najtistem času za slovenski narod dospelo od Slovencev tako dragoceno darilo. Izrekel je lepo zahvalo, ki jo je napisal in podpisal substitut Giovanni B. Montini, sedanji papež Pavel VI. Vendar je zahvala, datirana 4. 9. 1944, šele po vojni, v juliju 1945 prispela v Ljubljano na škofijski ordinariat. V tem pismu sporoča substitut Montini, da je slovenski rimski misal sv. očetu napravil dvojno veselje, ker bo ta knjiga poživila pri Slovincih vneto za liturgično življenje in ker je priča vdanosti prestolu sv. Petra. Sv. oče izreka pohvalo obema prevajavcema, Metodu Turnšku in Tomažu Kurentu, ki sta v to delo vložila svoj trud, vsi pa, ki bodo misal rabili, naj bi iz njega kot iz prvega vira zajemali pobožnost. V dokaz svoje blagohotnosti podeljuje sv. oče ljubljanskemu škofu, stiški opatiji in vsemu narodu apostolski blagoslov. (Izvirnik tega pisma hranijo v Ljubljani, prepis pa v Stični.)

»To je vsekakor za slovenski narod, ki so ga nacifašisti hoteli izbrisati iz zgodovine in pregnati iz domovine, zelo tolažiljivo, bodrilno dejstvo.«

»Pri papežu, očetu krščanstva, Slovenci nismo bili pozabljeni. Njegov blagoslov je rosil na narod v trpljenju.«

»Še eno vprašanje. Po vojni sta izšli dve novi izdaji slovenskega misala, ena v Celovcu, druga v Ljubljani. Na obeh je navedeno vaše ime. Ali ste pri teh dveh izdajah kaj spremenili?«

»Naj povem, da se je tam okrog 1949 nudila priložnost, da bi prva izdaja bila doslovno ponatisnjena. Za to se je zavzemala založba Herder na Dunaju. K meni v Trstu je prispel njen zastopnik in garantiral odlično izdajo. Toda jaz na to nisem pristal. Dejal sem mu, da bomo v kratkem imeli možnost lastne izdaje pri Mohorjevi družbi

Šport doma in po svetu

NOGOMET:

Ciper - Avstrija 1:2 (0:2)

Na peščenih tleh stadiona v glavnem mestu Cipra v Nikoziji je avstrijska nogometna reprezentanca v povratni tekmi za svetovno prvenstvo 1970 igrala proti Cipru. Kot pričakovano se Avstrijci tako kot mnoga druga moštva niso mogli znajti s peščenim igriščem in so imeli vseskozi težave. Toda kljub temu je dosti boljše igra Avstrijcev imela uspeh, čeprav morda ne takega, kot smo pričakovali. V prvem polčasu je Willi Kreuz, ki je tokrat prvič igral v državni reprezentanci, dosegel prvi gol

denu Wales 2:1. Drugi in odločilni gol je padel šele v zadnji minuti.

V skupini sedem, kjer je uvrščena tudi Avstrija, je lestvica sledeča:

1. Škotska	3	2	1	0	8:2	5
2. ZRN	3	2	1	0	4:1	5
3. Avstrija	4	2	0	2	10:6	4
4. Ciper	4	0	0	4	2:15	0

*

Kako sta igrala slovenska nogometna kluba v jugoslovanski nogometni ligi? V nedeljo je morala Olimpija (Ljubljana) na vroča zagrebška tla, igrati je morala s trenutnim državnim prvakom Dinamom (Za-

S kvalifikacijske tekme za svetovno prvenstvo med Avstrijo in Ciprom. Tekma se je končala z zasluženim zmago Avstrije 2:1 (1:0). Kot vidimo na sliki, je imel ciprski vratar Alkiviadis še srečo, kajti žoga je letela le za par centimetrov mimo njegovih vrat.

in s tem vodstvo 1:0. Redl je z glavo zabil žogo drugič v mrežo in tako je praktično padla že odločitev. Za častni gol se morajo domačini zahvaliti vratarju Harreitherju, ki je v zadnji minuti dobil nepotreben gol. Avstrijci so igrali v sledeči postavi:

Harreither, Linhart, Sturmberger, Eigenstilller, Fak, Eisele, Hof II, Flögel, Kreuz, Buzek, Redl.

Iz Nikozije je avstrijsko moštvo odpotovalo v Tel Aviv, kjer igra proti Izraelu.

Ze pretekli teden so bile na sporedu evropskega nogometa štiri tekme v okviru svetovnega prvenstva. Glavno zanimanje je vladalo v Glasgowu, kjer sta igrali Škotska in Zvezna republika Nemčija. Nemci so si za to odločno tekmo izposodili Schnellingerja (AC Milan) ter Hallerja (Juventus Turin), ki sta bila poleg Beckenbauerja najboljša na strani Nemcev. Gerd Müller je zopet dosegel edini gol za Nemce, in sicer v 38. minuti. Murdoch je štiri minute pred koncem izenačil. Zahodni Nemci imajo potemtakem najboljšo priložnost, da dosežejo nastop v Mehiki.

Za senzacijo je poskrbela Švica, ki je v Lizboni premagala Portugalsko 2:0, kar pomeni velik uspeh za našo sosedo. Oba gola je zabil Vuilleumier v prvem polčasu. V Atenah sta se ločili Grčija in Romunija 2:2 neodločeno.

Vzhodna Nemčija, ki je pred dvema tednoma igrala proti evropskemu prvaku Italiji neodločeno 2:2, je premagala v Dres-

greb). Olimpija, ki ni imela nič izgubiti, se je držala odlično. Zagrebčani so mislili, da bodo z lahkoto zmagali, a so se ušтели. Tekma se je končala na splošno razočaranje 8000 gledalcev 1:1 (polčas 1:0 za Olimpijo). To velja za velik uspeh ljubljanskega moštva. Maribor pa je imel doma v gosteh moštvo Zagreba. Igrali so prav tako neodločeno 0:0. Za Maribor je to prav neugoden rezultat, saj se še zmerom nahaja

Avstrijski nogometaš Redl in ciprski napadalec se borita za žogo, pri tem je bil Redl uspešnejši.

v nevarni coni izpada; je namreč predprijadnji in ima 19 točk. Olimpija, ki je sedaj izven nevarnosti ima 23 točk.

Šahovski dvoboj v Moskvi

Svetovni šahovski prvak Petrosjan in njegov izzivalec Spaski, oba Rusa, sta v ponedeljek, 14. aprila, prvič sedla za šahovnico v velikem dvoboju za naslov svetovnega prvaka. Partije bosta igrala tako dolgo, dokler eden od njiju ne bo zbral 12,5 točke. Najboljša šahista na svetu sta povlekla poteze pred več kot 1300 ljubiteljskih šaha v moskovskem gledališču. V prvi partiji dvoboja sta nasprotnika izbrala sicilijansko obrambo. Po žrebu je imel bele figure v prvi partiji Spaski. Izredno razburljiva partija se je končala šele v nadaljevanju z zmago Petrosjana.

V nadaljevanju boja za svetovno šahovsko prvenstvo sta Tigran Petrosjan in Boris Spaski igrala drugo in tretjo partijo neodločeno. Svetovni prvak vodi tako po treh igrah 2,5 proti 1,0 točke.

Zimske olimpijske igre največ 10 dni

Novi tehnični direktor mednarodnega olimpijskega odbora Jugoslovijan Artur Takač je na tiskovni konferenci v Beogradu seznanil novinarje s svojimi dolžnostmi na položaju tehničnega direktorja.

Doslej so reorganizirali dosedanje administracijo mednarodnega olimpijskega odbora s sedežem v Lousanni. Ukinili so funkcijo glavnega tajnika. Administrativne posle in odnose s tiskom bo vodila Francozinja Monique Berliet, dolžnost Arturja Takača, tehničnega direktorja, pa je povezava MOK (mednarodnega olimpijskega odbora) s posameznimi nacionalnimi odbori, mednarodnimi športnimi federacijami in organizacijskimi odbori zimskih in let-

skih olimpijskih iger. S tem so ustvarjeni lepše možnosti za neposrednejše stike MOK z nacionalnimi odbori, zlasti pa s tistimi državami, ki najbolj potrebujejo pomoč.

V Lousanni so našli ugodno rešitev tudi za zimske olimpijske igre; te bi se skrčile na največ desetdnevno tekmovanje, kar doslej ni bilo v praksi. Takač se je o svojem nadaljnjem delu sporazumel s predsednikom MOK Averyjem Brundageom.

V Gibraltarju sta se pred kratkim poročila Beatle John Lennon in Japonka Yoko Ono. Predno sta se novorojenca vrnila v London, sta obiskala še Dunaj, Amsterdam in Pariz.

Pred svojim odhodom iz Gibraltarja sta z veselimi obrazi povedala navzočim novinarjem, da sta neizmerno srečna v zakonski zvezi: »Naj vedo vsi, da sva srečna, ker se ljubiva.«

KULTURNA REVOLUCIJA NA KITAJSKEM

Lansko leto so pretresle evropsko javnost novice o revoluciji na Kitajskem. Pred vsem to, da so uničevali stare kulturne dragocenosti. Zato je ta revolucija dobila priložnost za dekulturno. Kitajski študenti so se borili proti navideznemu in plitvemu komunizmu, ki so ga oznanjali starejši. Prvotno pa je šlo za uveljavljanje mladine v javnih organih. Znano je, da komunizem, kot najbolj demokratična struja, ne trpi kritike. Zato je morala mladina najti pot v komunizmu, da je lahko pospešila proces modernizacije. Kaj pa je storil Mao? Poslal je študente na podeželje, da bi tam spoznali konstruktivni značaj komunizma...

L. Ganghofer

45

Samostanski lovec

Gitka je sklenila roke in v tem ko so se ji solze udirale po licih, je zmolila tiho molitev.

»Kaj deš?« je spregovoril Hajmo. »Ali je ne bi takoj postavil nad vrata? Veš, bo budno čula nad najino hišo, ta prav gotovo!«

Zavalil je klado ob zid in ko je postavljaj podobo v vdolbino, je Gitka stekla proč; iskala je in iskala, a je našla samo zveneče cvetice. Tedaj je ugledala spenjajoči se zimzelen, ki se je ob dvoriščnih vratih vil okoli debela starega bresta. Natrgala je nekaj vitic in Hajmo je opletel z njimi vzožje podobe.

Potem sta se odmaknila od vrat in se zagledala v podobo.

»Gitka,« je spregovoril Hajmo, »vsako leto ji bova nabrala prvih pomladnih rož, jeli?«

»In najlepših,« je dodala Gitka. Segla sta si v roke.

Čez čas je dejal Hajmo: »Pojdiva, poiskati morava oba gospoda! Moj Bog, draga, le to mi povej, kako jima bova poplašala toliko dobre?«

»Kajne?« je zašepetala Gitka. Boljšega odgovora ni vedela.

Šla sta počasi med živimi mejami. Priviti sta se morala tesno drug ob drugega, zakaj steza je bila ozka. Niti besedice nista spregovorila; ali venomer sta se spogledovala in si nasmihala ter šla dalje.

*

Gospod Henrik je dobro prerokoval. Čez štiri tedne se je novi logar poročil. Oče Teofil (Bogoljub), kakor se je po zadnjih, zanj tako usodnoveselih dogodkih prekrstil pater Dezert, je sklenil mlademu paru roke; pni blagoslovu se mu je od radostne vzhicnosti tako tresel glas, da mu je pohajal pri vsaki besedi. Gitkine oči, ki je z njimi zrla duhovnika, so se svetile v solzah. Od snoči je vedela, da je bil njen oče, ki mu je bila dolžna svojo srečo.

Cerkev je bila polna do zadnjega kotička. Spredej v gosposkih stolih je ob gospodu Henriku klečal valpet, ki mu je lice čudno podrgetavalo. Sukal si je debele brke in je venomer škilil proti gospodu Henriku. Zaradi Hajmove poroke z Volfratovo sestro se mu je posvetilo v glavi.

Ko je bil obred končan, so vsi čestitali mladima poročenca. Le Zefe in Volfrata ni bilo videti nikjer.

Med zadnjimi je čestital gospod Sluteman. Priklonil se je pred zardelo nevesto in segel Hajmu v roko. »Pa dosti sreče v življenju, gospod logar! A nekaj bi vam

rad v dobrem svetoval: lagati, gospod logar, lagati se odvadite!«

»Gospod valpet!« je zajecjal Hajmo. »Kako to menite?«

»Že dobro, že dobro! Vem, kar vem!«

S ponočno dvignjeno glavo je odkoračil gospod Sluteman iz cerkve. Sicer je bil povabljen na svatbo tudi on, a je hotel prej pogledati še v svojo pisarno. Ko je stopil v samostan, so se pri cerkvi oglasili lovski rogovi, ki so bučno pozdravili mladi zakonski par.

Gospod Sluteman je našel v svoji čakalnici le malo ljudi, ki jih je na hitro odpravil. Že je kamil zapustiti valptijo, ko je prišel še nekdo z ropotajočimi koraki.

»Gospod valpet! Gospod valpet!«

Ob tem glasu je gospod Sluteman napel ušesa. »Kaj? In tudi ta si še upa k meni?« Namrščil je obrvi in se oprl s pestmi ob bok, ko je zagledal pred seboj resnično paznika Polcerja.

Volfrat je obstal med vrati in se z eno roko oprl na podboj, zasopel od hitre hoje, obraz ves v znoj in solzah, smejoč se in ihtoč.

»Kakšne norčije naj bodo zopet to?« je zagrmel gospod Sluteman. »Morda hočemo spet valpta vleči za nos? Čakaj malo, pokazem ti...«

Dalje gospod Sluteman s svojimi grožnjami ni prišel, zakaj Volfrat, ki menda valpta niti čul ni, je ihtel in se smejal: »Gospod valpet! Gospod valpet! Pri prič

sezite po rojstni knjigi in zapišite vanjo, otroka smo dobili, deklico, gospod valpet, deklico, modre očke ima in cvetno bele kodrčke, in Marijica naj ji bo ime, Polcer Marijica! Pišite, gospod valpet, pišite, moram hiteti k župniku...«

In stekel je, smejoč se, ihtoč in zasopel. Gospod Sluteman je stal razkoračen še vedno na istem mestu in tiščal pesti ob lboke. »Seveda!« je godel. »Seveda, vedno otroke, vedno otroke, samo da ne zmanjka teh paglavcev na svetu! A počakaj! Se mi prideš pred oči! Potem boš spoznal, da sem se samo enkrat dal speljati na led!« Zakrilil je z rokama pod strop. »Ooo! Ljudje so vendar grdi stvorili! Jezno je potegnil za zvonec. Birič je stopil v izbo.

»Pojdi v kuhinjo in h kletarju, naj ti naložijo košaro jedi in dajo vrč vina, zamesti vse dol pazniku Polcerju in mu povej: To mu pošiljam jaz za krstno vozilo, falotul!«

Z napihnjenimi lici je stopil gospod Sluteman k omari, vzel iz nje v svinjsko usnje uvezano rojstno knjigo, jo odprl, godrnjal je pomočil gosje pero v črnilo in zapisal:

»26. kozoprska, a. d. 1338, se je pazniku Volfratu Polcerju rodila deklica, ime ji je Marijica.«

»Punk'um!« je dejal gospod Sluteman in otresel pero.

Skozi odprtino okna je prihajalo v sobo radostno vriskanje veselih svatov in bučni glasovi lovskih rogov.

Konec

FREDERIK BOUTET:

Obletnica s klofuto

Odbila je sedma. V kuhinji je služkinja nadzorovala pečenje piščanca. V obednici je Matilda razmeščala cvetice na pogrnjenih mizi. Bilo je pogrnjeno samo za dvojico. Pečeni piščanec in cvetice so bile donesek k praznovanju pete obletnice, odkar se je Matilda poročila z arhitektom Lebrazierom.

Ta mala slavnost se je na enak način ponavljala vsako leto in Lebrazier bi jo bil z nevoljo pogrešal. Kakor vsako leto vstopi tudi letos v sobo, obilen, svež, zelo bledega obraza in obrat, kakor je pač moda; lasje, ki so že bolj redki ob sencih, so dolgi in nazaj počesani, zakaj tako jih nosijo umetniki. Delal se bo, kakor da ne ve nič o današnji obletnici, nato se bo nekoliko zdrznil od začudenja, dvignil svoje velike obrvi, ki so črne in košate kakor brki, nato poreče s prizanesljivim nasmeškom: »Ah, da... obletnica najine poroke... Zljubilo se ti je proslave... otročje zares... No, končno pa je namen dober.«

Svečanosten, kakor je bil vedno, ljubezniv, kar je bil redkokdaj, bo pritisnil rahel poljub na Matildino lice. Nič ji ne bo prinesel v dar, zakaj resni možje, kakor je on, ne morejo misliti na take malenkosti; nato bo sedel k mizi. Pojedla bosta piščanca, izpraznila pol steklenice šumečega vina in pustila pol kozarca za služkinjo. S prizanesljivostjo, ki jo kažemo do otroka, jo bo Lebrazier povabil v kino. Ob povratku bo, če je treba, tudi galanten... —

Med razmeščanjem cvetic je Matilda raz-

neprestanih tožbah je uporabljal nasproti ženi nevljudne besede:

»Ne maram ti ničesar očitati, toda mož, kakršen sem jaz, bi bil z lahkoto dobil bogato ženo... Kdor je tako nesebičen, kakor sem jaz, je bedast... Velike reči bi bil dosegel, če bi mi bila žena prinesla denar in zveze...«

Takim tožbam je navadno sledil sovražen molk. Mirno in navidezno vdano je Matilda poslušala in dvignila oči od kroznika ali od dela... Toda skrivaj je opazovala moža... Vse na njem jo je jezilo, je bilo zoprno. Opazila pa je, da je ugodila občutku, da bi pojačila v seti tiho sovraštvo. Želja po maščevanju se je v njej neprestano razvijala, zadobivala vedno jasnejšo obliko in postala včasih nepremagljiva potreba, da je morala iti iz sobe, sicer bi bila vzrojila.

Matilda, ki je ravnokar porazmestila cvetlice po mizi, se je nenadoma zdrznila... Zaslislala je vtikanje ključa v ključavnico, nato težak korak; vrata v obednico so se odprla.

Lebrazier je vstopil po svoji navadi s svečanin in dostojanstvenim korakom, toda njegovo obličje je izražalo neko nenavadno razburjenje, ki ga ni Matilda na njem nikoli videla.

Pogledal je na mizo, videl cvetlice, dvignil obrvi in pričel:

»Ah, da, obletnica...!« Toda prekinil se je, ker se ni mogel več zatajevati.

»Končno imam naročilo od vladel!« je vzkliknil ponosno. »Končno so mi izkazali pravico... Sreča se mi je nasmehnila... Na stotisoče zaslužka v bodočnosti... In gotovo pride tudi odlikovanje... Skratka: uspeh za uspehom... Končno so mi izkazali pravico... Sreča moja.«

Govoril je »moja« sreča, ne »naša« sreča... Ta malenkostna okolnost je Matildo zadela kakor udarec s pestjo. Lebrazier pred njo, prevzet od slavohepja, zmago-slaven, s svojjo blede poltjo, s svojimi velikimi očmi... s svojimi okroglimi in polnimi lici...

Matilda se mu je približala.

»Ah! sreča se ti je nasmehnila!...« V trenutku je dvignila laket, spustila svojo majhno roko na tolsto možovo lice.

FR. MILČINSKI:

Gospod in sveti Peter

Ko je Gospod še hodil po svetu in ga je spremljal sveti Peter, se je zgodilo, ravno sta šla čez most, da se je z neba osula toča. Nekaj trenutkov — in vse žito na polju je bilo pobito. Do koder je neslo oko, povsod samo stnišče.

Peter je zmajal z glavo in je rekel: »Gospod, ali je prav, da vse vprek kaznuješ, dobre ljudi in nemarne?«

Gospod je bil kar tiho.

Peter pa si je mislil: »Če bi jaz bil Gospod, jaz bi drugače vladal svet.« Ta misel mu ni šla iz glave. In ko sta se bližala vasi, je rekel: »Gospod, povej mi, ali se še nisi naveličal biti Bog? Vidiš, jaz sem že davno sit, da sem sveti Peter!«

Gospod je videl Petrove misli, okrog usten mu je legel smeh in je rekel:

»Ali hočeš, da menjava za današnji dan in bom jaz sveti Peter, ti pa Bog?«

Peter je vesel pritrtil.

In sta šla v vas. Pri prvi hiši sta se ustavila in, ker sta bila še na tešče, sta prosila zajtrka. Gospodinja je ravnokar iz peči jemala pogačo, pa je dala vsakemu kos.

Gresta naprej po ulici, jesta pogačo, pa jima pride naproti deklina; prijazno jima pokima, še lepše ju pozdravi.

Peter se pošali in jo vpraša: »Deklina, kje pa je tvoj zajtrk?«

»Ha,« se mu nasmehne deklina, »moj zajtrk je še v božjih rokah!«

Gospod stopi k sv. Petru in ga tiho opomni:

»Ali nisi čul, da je njen zajtrk v božjih rokah? Zdaj si ti Bog, ti ji moraš dati svoj kos pogače.«

Peter je milo pogledal belo pogačo v svojih rokah, pa ni bilo drugače, dal jo je deklini. Zalosten in tih je stopal za Gospodom in namesto pogače je požiral slino.

Nebo se je zvedrilo, pot ju je peljala zo-

»Končno!«... — je rekla zmago-slavno.

»Tako silno sem si tega želela!«

Lebrazier je obstal, kakor da bi treščilo vanj.

»Kaj naj to pomeni?« je rekel in se prijel za udarjeno lice.

»Kaj to pomeni?!«... »Pomeni, da grem od tebe,« je Matilda vpila. »Tvoja sreča je dosežena in jaz grem! Ne morem več prenašati!... Pravico so ti izkazali?... Da!... A tudi jaz sem ti jo izkazala, pravico!... Lahko noč; le jej si svoje piščel!...«

Usmerila je korak proti vratom. Mož se je pogнал za njo in jo pridržal. V svojem razburjenju ni Matilda prej občutila strahu, v tem hipu pa ga je občutila. Ali jo bo mož sedaj ubil? Toda pred seboj je videla obličje, kakršnega ni še videla na njem. Bilo je to začudeno, razočarano obličje, kakor obličje nekoga, ki ne razume, kaj se godi okrog njega.

»Matilda!« je vpil. »Kaj sem ti vendar naredil? Nočem, da greš od mene!... Saj te ljubim, rad te imam, ti, moja mala... Saj več... Tvoj Ludvik sem... Ubožica, razburila si se in ti je prevzelo živce... Povedal sem ti o svoji sreči brez ozira, nenadoma, in to te je pretreslo... Ti, tako dobra, pa si me oklofutala? — Bil je to samo izbruh hipne besnosti... Pomiri se, draga! Videla boš, kako bova srečna... vse tvoje želje izpolnim... tako srečna bova oba...«

Matilda bi ne bila mogla povedati, ali je bil on iskren, ko je govoril, ali pa je bil to samo nenadni izbruh živcev. Toda njegov strah, da bi jo izgubil je bil iskren. Imel jo je rad, o tem je bila zdaj uverjena. In življenje po sreči, ki ju je doletela, ob strani moža, o katerem je sedaj vedela, kako mora z njim ravnati, se ji je zdelo mogoče, celo prijetno.

»Pojdiva, dragica, sediva za mizo! Jejva piščanca, pijva šampanjca! Povedal ti bom vse natančno. Napravila si bova načrt za bodočnost. Današnja obletnica poroke bo res prava!«

Ni bil več dostojanstven in molčeč... Nasmešek dobričine mu je razsvetljeval obličje.

Matilda se je večkrat ozrla na široko lice svojega moža, kjer so se poznali rdeči znaki njenih petih prstov, pa je pomislila:

»Zakaj ga misem že poprej oklofutala?!«

(Prevedel Ivan Vouk)

ANTON MEDVED:

Pomlad

Na hribu imena nezabnega: Zale, kako je precvitala tukaj pomlad in hladne vodice so tu šepetale in cvetju in travi delale hlad!

In v travi so cveli rumeni jeguljčki, poklanjali zvončki jim drobne glavje; in v zraku so plavali drobni metuljčki, čebele po cvetu letale brenčé.

Iz trave je vsake, iz vsakega lista dehtelo življenje v pomlajeni svet; pozdravljala pesem je stvarstvo prečista, ki ptičev jo zbor popeval je vnet.

Iz cvetja sem pletel kite milobne in vezal jih s slakom, rastočim iz njiv, krasil spomenike sem z njimi nagrobne med nemimi mrtveci radosten, živ.

del počitek in dišal mu je božji dar. Pa je komaj prvi grizljaj spravil vase, ko se odpro vrata in v krčmo stopi nočni stražar.

Gospod ga vpraša: »Nočni stražar, ti tukaj? Kdo pa namesto tebe čuva?«

»Ej,« pravi oni, »do polnoči naj ljubi Bog to opravlja, po polnoči bom pa jaz.«

Peter se je potuhnil in ni maral nič slišati, ali Gospod ga je rahlo dregnil in spomnil, da je Bog in da bo moral do polnoči ogenj čuvati in tatove preganjati po mestu. Peter je čemerem vstal in šel.

Ko se je po polnoči vrnil, je Gospod že sladko spal. Peter je kakor snop padel na posteljo, oddehnal se je tako glasno, da je zbudil Gospoda, in še je vzdihnil:

»Bogme, rajši sem le Peter kakor Bog!«

R. HLAVATY:

Kako je dal Bog živalim barve

Ko je gospod Bog imel v svojem zverinjaku še vse živali skupaj, so bile vse ene barve. Nekega dne spozna Bog, da ne morejo živeti vse živali v enem kraju, in jih sklene razposlati v različne kraje sveta.

Da se bodo razlikovale tudi po barvi, je odločil, da bo dal vsaki živali tisto barvo, s katero se bo najlaže skrila v kraju, kjer bo živela:

Levu, ki živi v rumeni, od sonca požgani puščavi, je dal rumeno barvo. Medvedu, ki živi v temnih gozdovih in temnem lubju, je dal rjavo barvo, njegovemu bratu, ki živi v večnem snegu in ledu, pa bel kozuh. Ribam, ki žive v modrem morju, je dal modrikasto barvo. Živali pa, ki si kopljejo luknje v črno zemljo, je odel v črne kozuške.

Ostal je še osel, skromen in dobrodušen. Bog je osla pomilovalno pogledal in odločil, naj živi na Krasu, kjer je le sivo in golo kamenje. Zato mu je dal sivo dlako.

Za dobro voljo

Pastirska modrost

Jaka: »Miha, povej, kateri pastir ima bolj prav, tisti, ki živino iz žita goni, ali tisti, ki je ne?«

Miha: »Veš, da tisti, ki jo iz žita zažene.«

Jaka: »Nak!«

Miha: »Zakaj nak?«

Jaka: »Tisti, ki je ne goni ven, ima zato bolj prav, ker jo tako pridno pase, da v žito sploh ne pride.«

Bolje bi bilo

Mož: »Britje zjutraj me tako osveži, da se takoj pomladim za deset let.«

Žena: »Dragi, ali se ne bi rajši zvečer obril?«

Zdravniški nasvet

Žena: »Gospod doktor, kako bi mogla odvaditi svojega moža, da ne bi več zahajal v klet po vino?«

Zdravnik: »Prenesite vino iz kleti na podstrešje!«

Poljudna znanost. — Stara Mica je šla poslušat predavanje o škodljivosti alkohola. Doma je pa rekla sosedom Jeri: »Veš, možki so pa res neumni, ker si kvarijo zdravje z alkoholom, ko je pa toliko dobrega brienovca in tropinovca na svetu!«

Milka Hartman:

Božja beseda

Zemlja,
kaj utripa srce
plaho v grudih tvojih?
Veš, da vsa in z vsem
v rokah si mojih?!
Vi
mogočnejši,
ki strašite z atomi —
veste li,
da roka moja
vašo silo zlomi?!

mišljala o tem sporedu s tako razdraženimi živci, da ji je hotelo biti kar slabo.

Bila je to mlada, suha, ne prelepa gospa, toda privlačna zaradi svojih velikih sivih oči in svojega skoraj boječega kretanja.

Končala je Miza je bila okrašena in Matilda je gledala svoje delo s komaj zatajevanjem jezic.

S kakšnim veseljem bi bila pripravljala vse to za moža, ki bi ga imela rada...! Zakaj je vzela — Lebraziera? — se je vpraševala z obžalovanjem. Privolila je v ta zakon, ker ni ljubila nikogar, ker je Lebrazier ugajal njenim sorodnikom in ker je v naših časih tako težko najti moža za gospodično brez dote. Ni pa pomislila, kakšno bo njeno življenje ob boku moža, ki ga je jemala s tako ravnodušnostjo.

Sicer pa je bilo njuno življenje precej klavrno. Lebrazier je bil poln upanja in prepričan, da prekaša v svoji stroki vse svoje tovariše. Njegov zaslužek ni bil obilen, poleg tega pa je bil pretirano skop za vse, kar se ni tikal njegovih osebnih želj in razvad. Smatrajoč sebe za zapostavljenega, je postavljaj vedno bolj siten in pri svojih

FR. MILČINSKI:

V Butalah sejejo sol

Butalcem je bilo sitno, da so morali sol kupovati. Zato pa so sklenili, da bodo sol pridelovali sami doma.

Pa so spomladi vsak okoli svoje kože posejali sol, da jo bo gospodinja imela kar pri rokah kakor petršiljček.

In potem je padal dež in je sijalo sonce. Kmalu je pognalo mlado zelenje. Pa kar je pognalo, so bile same koprive in nič drugega.

Pa so Butalci gledali in so jemali lističe na jezik: pošteno jih je opeklo. Zadovoljni so dejali:

»Aj! Mlada je sol — že zdaj je tako ostra. Kako bo šele slama, kadar dozori!«

RADIOTELEVIZIJSKI PROGRAM

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 27. 4.: 7.00 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 28. 4.: 14.15 Informacije. Za našo vas. — 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 29. 4.: 14.15 Informacije. Koroška kronika. Mali ansambli. Športni mozaik. — SREDA, 30. 4.: 14.15 Informacije, 5 minut za gospodarstvo. Ura pesmi. Kulturna panorama. — ČETRTEK, 1. 5.: 7.00 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PETEK, 2. 5.: 14.15 Informacije. Iz ljudstva za ljudstvo (M. Košutnik o Lesičjaku. Na obisku pri organistu šimeju Habjanu v Rožeku). — SOBOTA, 3. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 14.00 Zeleni gozd je lovčev raj.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 26. aprila: 15.40 Za otroke od 5. leta naprej: Listamo po slikanici — 16.00 Za mladino od 11. leta naprej: Bumerang — 16.25 Za mladino od 14. leta dalje: Kaj lahko postanem? — 16.55 Za družino: Potovanje po Evropi — 17.10 Klub starih: Sestanek za tiste, ki so ostali mladi — 18.00 Tedenski magazin — 18.20 Kapetan Smoky; lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Kulturne aktualnosti — 18.45 Reklama — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar dr. Huga Portischa — 20.00 Reklama — 20.06 šport — 20.10 Reklama — 20.15 Evrovizija iz Wiesbadna: Nekdo bo zmagal (v barvah) — 22.00 športni žurnal — 22.30 Čas v sliki — 22.40 Naš nočni program: Hudičeva brigada; film iz življenja na Divjem zahodu, nato konec oddaje.

NEDELJA, 27. aprila: 16.15 Za otroke od 6. leta naprej: Cappuccetto — 16.40 Za mladino od 11. leta

naprej: Otoki v morju — 17.05 Za mladino od 14. leta dalje: Brez nagobčnika — 18.00 Iz moje knjižnice: Karl Heinrich Wagerl bere svojo zgodbo Binkoštno potovanje — 18.25 Kapetan Smoky; lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.30 S skritim fotografskim aparatom — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 športni pregled — 20.10 Kristijan v času — 20.15 Nepriznani genij — 21.25 Johann Sebastian Bach — 22.00 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 28. aprila: 18.00 Denar in življenje (7. nadaljevanje) — 18.20 Kapetan Smoky, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 Družina Feuerstein — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 šport — 20.10 Reklama — 20.15 Komisar — 21.15 Poštni predal 7000 — 21.25 šport — 22.25 Čas v sliki — nočna oddaja — 22.35 Posebno za vas: Slalom in konec oddaje.

TOREK, 29. aprila: 18.00 Walter in Connie — 18.20 Kapetan Smoky, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Kulturne aktualnosti — 18.45 Reklama — 18.50 Jörg Preda potuje okoli sveta (8. nadaljevanje) — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 šport — 20.10 Reklama — 20.15 Nič me ne spravi iz ravnotežja — 21.00 Ura bogov — 22.25 Čas v sliki — nočna oddaja in konec oddaje.

SREDA, 30. aprila: 10.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? — 10.30 Gozdarski pojmi in bolezenske slike — 11.00 Program za delavce — 11.00 šport — 12.00 77-Sunset strip — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Potovanje z ovirami — 17.10 Za mladino od 11. leta naprej: Lassie — 17.35 Kdo dela z nami? — 18.00 Tečaj francoskega jezika: En francais — 18.20 Kapetan Smoky, lahko noč oddaja

za naše najmlajše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 Kuhinja v televiziji — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 šport — 20.10 Reklama — 20.15 Pečeni krompir zraven, televizijska igra — 22.00 Čas v sliki — nočna oddaja — 22.10 Tretja dimenzija, kriminalni film in konec oddaje.

ČETRTEK, 1. maja: 17.25 Za mladino od 11. leta naprej: Kanadska pomlad — 17.50 Flipper — 18.15 Kapetan Smoky, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.20 Za družino: Med Zemljo, Marsom in vesoljem — 19.05 Od zabavnega do popravnega (5. nadaljevanje) — 19.25 Pregled programa — 19.30 Čas v sliki — 20.00 športni pregled — 20.10 Kristijan v času — 20.15 Kadar cvetijo vijolice — 21.45 Čas v sliki — nočna oddaja — 21.55 Bela ptica Bog in konec oddaje.

PETEK, 2. maja: 10.00 Televizija v šoli: Plemenite živali: dresura po želji — 10.30 Resna knjiga ali listi z datumi — 11.00 Program za delavce: Železničar — 18.00 Mi Lungaučani — Pongaučani — 18.20 Kapetan Smoky, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 Zajezni nasip (8. nadaljevanje) — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 šport — 20.10 Reklama — 20.15 Ana Böckler; zgodba o izgubljenem otroku — 21.45 Časovni dogodki — 22.45 Čas v sliki — konec oddaje.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

SOBOTA, 26. aprila: 9.35 TV v šoli — 14.50 Wembley: Nogometni finale za angleški pokal — 17.35 France Bevk: Črni bratje — mladinska igra — 18.15 Koncert pod lipo — ansambel Mihe Dovžana — 18.45 Jugoslovanska revolucija — filmska serija — 19.15 Koraki v svobodo — prenos iz Velenja — 19.45 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 3-2-1 — 20.35 Fran Žižek: Napravim mi to deželo nemško — II. del — 21.45 Nastop invalidskega

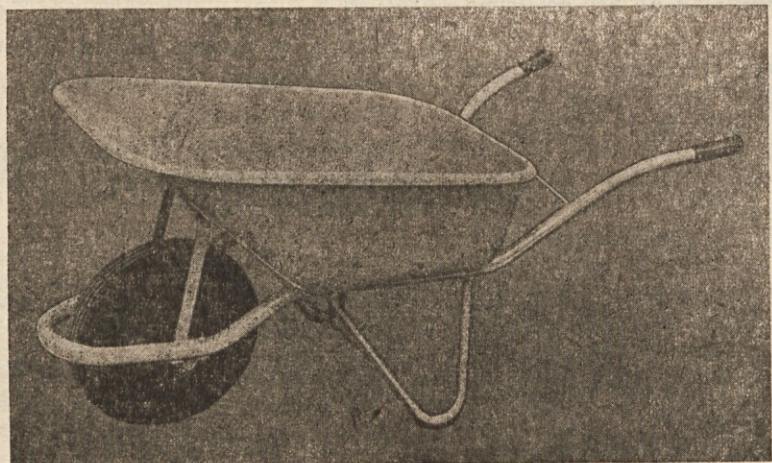
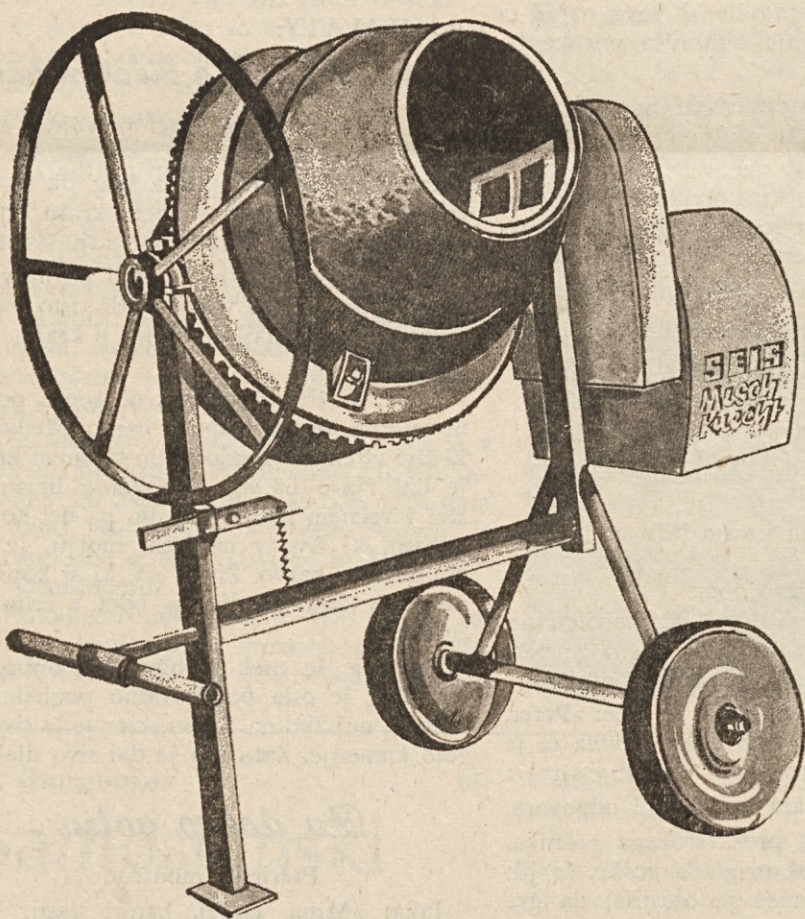
zbor — 22.00 Filmska burleska — 22.15 Maščevalci — serijski film — 23.05 TV kažipot — 23.25 Poročila.

NEDELJA, 27. aprila: Kmetijska oddaja v madžarščini — Po domače z ansambлом Boruta Lesjaka in Jožeta Krežeta — Kmetijska oddaja — Propagandna oddaja — Prenos proslave iz Velenja — Otroška matineja — TV kažipot — športno popoldne in ponovitve — 18.15 Celovečerni film — 19.45 Cikcak — 20.00 TVD — 20.30 3-2-1 — 20.35 Humoristična oddaja — 21.20 Videofon — 21.35 športni pregled — 22.00 TVD.

PONEDELJEK, 28. aprila: 9.35 TV v šoli — 10.30 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Ruščina — ponovitev — 16.10 Angleščina — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.45 Tiktak — 18.00 Po Sloveniji — 18.25 Propagandna medigra — 18.30 Zdravstvena oddaja — 18.50 Godala v ritmu — 19.20 Kalejdoskop — 19.45 Cikcak — 20.00 TVD 20.30 3-2-1 — 20.35 TV drama — Glasbena oddaja — Francoščina — ponovitev — Poročila.

TOREK, 29. aprila: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 16.10 Francoščina — 17.45 Risanka — 18.00 Lutkovna oddaja — 18.20 Po sledih napredka — 18.40 Vokalno instrumentalni solisti — 19.05 Na sedmi stezi — 19.50 Cikcak — 20.00 TVD — 20.30 3-2-1 — 20.35 Celovečerni film — Veliki mojstri — Poročila.

SREDA, 30. aprila: 9.35 TV v šoli — 17.15 Madžarski TV pregled — 17.45 Oddaja za otroke — 18.30 Francoščina — 18.45 Poljudno znanstveni film — 19.15 Po izbiri — glasbena oddaja — 19.45 Cikcak — 20.00 TVD — 20.30 3-2-1 — 20.35 Niti našega življenja — mladinsko tekmovanje — 21.35 Dokumentarni film.

ZA HIŠO IN DVOR IDEALNA
POSEBNA PONUDBA

1 mešalec za beton

kompleten z motorjem
za 220 ali 380 V, s
prevesnim kolesom
in mešalnim sodom

I
N

1 samokolnica

100-litraska,
enovito (brežšivno)
korito, trajni ležaj, z
jamstvom
oboje le za

S 2595.-

KAUFHOF
VELETRGOVINA

VALENTIN
in ANGELA

Blažej

PLIBERK — LIBUČE
tel. 04235-394 (noč. štev. 302)

Kako je s samopostrežnimi trgovinami v Avstriji

V trgovini na drobno je opazen vse večji razvoj trgovin s samopostrežbo kupcev. Kako je s tem v Avstriji, je nedavno poročal graški dnevnik »Tagespost«. Pred desetimi leti (1958) je bilo v vsej Avstriji 60 samopostrežnih trgovin in je en tak obrat odpadel poprečno na 117.000 prebivalcev; iz tega sledi, da tudi večja mesta niso imela niti ene samopostrežne trgovine. Konec lanskega leta pa je število samopostrežnic doseglo 5399, tako da odpade ena samopostrežna trgovina že na vsakih 1350 prebivalcev. Vendar potniki z juga tega toliko ne opazijo. Število samopostrežnic je namreč največ v zahodnih avstrijskih deželah, kjer je bogastvo večje. Največ jih je na Predarlskem, namreč že nad 40 odstotkov vseh trgovin z živili. Najbolj nazadnjaški v tem pogledu so očitno Dunajčani, kjer je med trgovinami z živili le 5,2 odstotka trgovin s samopostrežbo.

SOVJETI NAVEZALI STIKE Z BIAFRO

»Financial Times« poroča, da je sovjetska diplomacija navezala stike z Biafro, ki je v odprtem boju z zvezno Nigerijo za neodvisnost. Rusi naj bi bili izrazili svojo pripravljenost, da bi posredovali pri vladi v Lagosu, ki naj bi priznala neodvisnost Biafre vsaj v določenih mejah. Biafra bi lahko vzdrževala tudi mednarodne stike. V Organizaciji združenih narodov naj bi zavzela podoben položaj kakor Ukrajina, ki ima v OZN svoj sedež. Zdi se, da je vlada zvezne Nigerije sovjetsko posredovanje odbila.

Darujte za tiskovni sklad!

SADJARJI!

Sadna drevesca vseh vrst: češplje, slive in jagodičje kakor tudi vinske trte oddaja po zelo znižani ceni domača sadna drevesnica.

Ing. MARKO POLZER

pd. LAZAR

8T. VID V PODJUNI